



T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TR, Balıkesir University, Institute of Health Sciences



**BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNİN
OKUL SPORLARINI DEĞERLENDİRME
DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YİĞİT KAYA

**Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Bilim Alan Kodu: 130102**



**BALIKESİR
2025**

**T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNİN OKUL
SPORLARINI DEĞERLENDİRME DÜZEYLERİNİN
BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YİĞİT KAYA

**TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. AHMET HAKTAN SİVRİKAYA**

**Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Bilim Alan Kodu: 130102**

**BALIKESİR
2025**



T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ



TEZ KABUL VE ONAY

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı çerçevesinde **Yiğit KAYA** tarafından yürütülmüş ve tamamlanmış olan

“Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Okul Sporlarını Değerlendirme Düzeylerinin Belirlenmesi”

başlıklı tez çalışması,
Balıkesir Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca aşağıdaki jüri tarafından
YÜKSEK LİSANS TEZİ
olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 17 /01 / 2025

TEZ SINAV JÜRİSİ

Prof. Dr. Yağmur AKKOYUNLU
Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi
(Başkan)

Prof. Dr. Ahmet Haktan
SİVRİKAYA
Balıkesir Üniversitesi
Üye (Danışman)

Doç. Dr. Hale KULA
Balıkesir Üniversitesi
Üye

Yukarıdaki Yüksek Lisans Tezi,
Sınav jüri üyeleri tarafından imzalanarak 24/01/2025 tarihinde teslim edilmiştir.

Prof. Dr. Şükrü Metin PANCARCI
Enstitü Müdürü

BEYAN

Balıkesir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlâk kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmadığımı,

Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi **beyan ederim.**

17/01/2025
İmza
Yiğit KAYA

ÍTHAF

Aileme

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın gerçekleőmesinde bana rehberlik eden, bilgi ve deneyimleriyle yoluma ışık tutan, tezimin her aőamasında yardımını ve desteğini esirgemeyen Prof.

Dr. Ahmet Haktan SİVRİKAYA'ya,

Tez aőamasında görüş ve önerileriyle yardımlarını esirgemeyen Doç. Dr, Mehmet YANIK'a, Dr. Öğr.Üyesi Tarık BALCI'ya, Dr. Mehmet Bilgi MEDENİ'ye, Dr. Hakan YAYLI'ya

Her zaman yanımda olan bu günlere gelmemde büyük emeği bulunan, maddi ve manevi olarak desteklerini hiç esirgemeyen Anneme ve babama,

Araştırmanın veri toplama sürecinde değerli vakitlerini ayıran, samimiyetle, sabırla ve gönüllü olarak katılım sağlayan beden eğitimi ve spor öğretmenlerine,

Yüksek Lisans eğitimine baőlamama vesile olan, sabır ve hoőgörüsünü esirgemeyen değerli eőim beden eğitimi ve spor öğretmeni Sevilay KAYA'ya sonsuz ve içten teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	i
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
SİMGE VE KISALTMALAR DİZİNİ	v
TABLOLAR DİZİNİ	vi
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	3
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Hipotezleri.....	4
1.5. Sayıtlılar	5
1.6. Sınırlılıklar	5
2. GENEL BİLGİLER	6
2.1. Eğitim.....	6
2.1.1. Beden Eğitimi ve Spor	6
2.1.2. Beden Eğitimi ve Sporun Eğitime Katkıları	8
2.1.2.1. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Görev ve Sorumlulukları.....	10
2.1.2.2. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Ders Dışı Faaliyetleri	12
2.2. Okul Sporları.....	13
2.2.1. Dünyada Okul Sporları	15
2.2.1.1. Dünya Okul Sporları Federasyonu (ISF)	16
2.2.2. Türkiye’de Okul Sporları	17
2.2.3. Okul Sporları Federasyonu (2005-2023)	18
2.2.4. Gençlik ve Spor Bakanlığı Okul Sporları Daire Başkanlığı	19
2.2.4.1. Okul Sporları Daire Başkanlığının Amaçları ve Hedefleri	24
2.2.5. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Okul Sporlarına Katkısı	25
3. GEREÇ VE YÖNTEM	26
3.1. Araştırma Modeli	26
3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu	26
3.3. Veri Toplama Araçları	27

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu.....	27
3.3.2. Okul Sporları Değerlendirme Ölçeği	27
3.4. Verilerin Toplanması	28
3.5. Verilerin Analizi	28
4. BULGULAR	29
4.1. Araştırmaya Katılan Bireylerin Sosyo-Demografik Değişkenlere İlişkin Analiz Sonuçları.....	29
4.2. Güvenirlilik Analizi.....	30
4.3. Okul Sporlarını Değerlendirme Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Tanımlayıcı Değerler	30
4.4. Okul Sporları Değerlendirme Ölçeğinin “Cinsiyet” Değişkenine Göre t Testi Sonuçları	31
4.5. Okul Sporları Değerlendirme Ölçeğinin “Meslek Yılı” Değişkenine Göre Anova Testi Sonuçları.....	32
4.7. Okul Sporları Değerlendirme Ölçeğinin “Yaş” Değişkenine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları	34
4.8. Okul Sporları Değerlendirme Ölçeğinin “Eğitim Durumu” Değişkenine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları	35
4.9. Okul Sporları Değerlendirme Ölçeğinin “Okul Türü” Değişkenine Göre t Testi Sonuçları	35
5. TARTIŞMA.....	36
6. SONUÇ	41
KAYNAKLAR.....	43
ÖZGEÇMİŞ	48
EKLER	49
EK-1. DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU	49
EK-2. OKUL SPORLARI DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ	50
EK-3. ETİK KURUL ONAYI	51
EK-4. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI ÇALIŞMA İZNİ.....	53

ÖZET

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNİN OKUL SPORLARINI DEĞERLENDİRME DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ

Araştırmanın amacı, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin okul sporlarını değerlendirme düzeylerini belirlemektir. Bu doğrultuda, öğretmenlerin değerlendirme süreçlerindeki güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenmesi ve potansiyel iyileştirme alanlarının tanımlanması hedeflenmektedir.

Bu çalışma, tarama modelinde yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu 2023-2024 eğitim döneminde Balıkesir ili devlet okullarında görev yapan 197 kadın 261 erkek olmak üzere toplam 458 beden eğitimi ve spor öğretmeni oluşturmaktadır.

Veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ile Gül, Soygüden, ve Karagöz, (2020) tarafından hazırlanan okul sporları değerlendirme ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada, veri ve bilgi toplamak için Google Forms ölçek yazılımı sistemi kullanılmıştır. Kişisel bilgi formu cinsiyet, meslek yılı, yaş, eğitim durumu ve okul türünü içeren sorulardan oluşmaktadır. Okul sporları değerlendirme ölçeği gelişim ve fayda boyutu olmak üzere iki alt boyut ve 18 maddeden oluşmaktadır.

Sonuç olarak; beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin okul sporları değerlendirme düzeyleri yüksek bulunmuştur. Cinsiyet değişkeninde her iki alt boyutta da erkek öğretmenler lehine anlamlı farklılık elde edilmiştir. Meslek yılı değişkeninde farklılıkların 11-15 yıl meslek hayatı olan öğretmenlerden kaynaklandığı tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaş, eğitim durumu ve okul türü değişkenlerinin okul sporlarını değerlendirme puanları üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Eğitim, beden eğitimi, spor, öğretmen, okul sporları*

ABSTRACT

DETERMINATION OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORT TEACHER SEVALUATION LEVELS OF SCHOOL SPORTS

The aim of the study is to determine and analyze the evaluation levels of physical education and sports teachers in school sports. In this context, it is aimed to determine the strengths and weaknesses of teachers in the evaluation processes and to define potential improvement areas.

The universe of this study consists of a total of 458 physical education and sports teachers, 197 female and 261 male, working in public schools in Balıkesir city center and its districts in the 2023-2024 academic year.

The personal information form prepared by the researcher was used as the data collection tool and the school sports evaluation scale prepared by Gül, Soygüden, and Karagöz, (2020) was used to examine the evaluation levels of the teachers participating in the study on school sports. The personal information form includes gender, years of service, age, educational status and school type. The “School sports evaluation scale” includes the “Development” sub-dimension and the “Benefit” sub-dimension.

A significant difference was found in the gender and years of service variables in the research findings. This difference is in terms of the gender variable, in the development and benefits of school sports sub-dimensions, male individuals; In terms of the variable of years of service, the development and benefit sub-dimensions are from physical education and sports teachers who have worked for 11-15 years.

Keywords: *Physical education and sports teacher, evaluation, school sports*

SİMGE VE KISALTMALAR DİZİNİ

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

ISF: Dünya Okul Sporları Federasyonu

GSİM: Gençlik Spor İl Müdürlükleri

TOSF: Türkiye Okul Sporları Federasyonu

OSDÖ: Okul Sporları Değerlendirme Ölçeği

TABLolar DİZİNİ

Tablo4.1. “Araştırmaya Katılan Bireylerin Sosyo-Demografik Değişkenlere İlişkin Analiz Sonuçları”	31
Tablo4.2. “Ölçekler ve Alt Boyutları Geçerlilik ve Güvenirlilik Analizi Sonuçları”	32
Tablo4.3. “Ölçek ve alt boyutlarına ilişkin tanımlayıcı değerler”	36
Tablo 4.4. “Okul Sporları Değerlendirme Ölçeğinin Cinsiyet Değişkenine Göre t Testi Sonuçları”	33
Tablo4.5. “Okul Sporları Değerlendirme Ölçeği Meslek Yılı Açısından Betimsel Analiz Testi Sonuçları”	33
Tablo4.6. “Okul Sporları Değerlendirme Ölçeğinin Meslek Yılı Değişkenine Göre ANOVA Testi Sonuçları”	34
Tablo4.7. “Okul Sporları Değerlendirme Ölçeğinin Yaş Değişkenine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları”	34
Tablo4.8. “Okul Sporları Değerlendirme Ölçeğinin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları”	35
Tablo4.9. “Okul Sporları Değerlendirme Ölçeğinin “Okul Türü” Değişkenine Göre Whitney U Testi Sonuçları”	36

1. GİRİŞ

Beden eğitimi ve spor, bireylerin fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimine katkıda bulunan önemli bir bileşendir. Okullarda düzenlenen spor etkinlikleri, öğrencilerin sağlıklı yaşam alışkanlıklarını edinmelerine, takım çalışması becerilerini geliştirmelerine ve disiplin kazanmalarına olanak tanır. Ancak, bu spor etkinliklerinin etkili bir şekilde yönetilmesi ve değerlendirilmesi, genellikle beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sorumluluğundadır. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin okul sporlarını değerlendirme düzeylerinin belirlenmesi, bu etkinliklerin kalitesi ve etkisi üzerinde önemli bir etkiye sahip olabilir (Jones, 2017).

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin okul sporlarını değerlendirme düzeylerinin belirlenmesi, çeşitli önemli sonuçlara yol açabilir. Öğretmenlerin bu konudaki bilgi düzeyi ve becerileri, okuldaki spor etkinliklerinin kalitesini etkileyebilir ve öğrencilerin spora katılımını artırabilir (Smith ve Johnson, 2018). Ayrıca, öğretmenlerin değerlendirme süreçlerindeki güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenmesi, ilgili eğitim programlarının geliştirilmesine ve öğretmenlerin profesyonel gelişimine katkıda bulunabilir (García ve Pérez, 2020).

Okullarda düzenlenen spor etkinlikleri, öğrencilerin fiziksel, sosyal ve psikolojik gelişimlerine önemli katkılar sağlar. Spor etkinlikleri, öğrencilerin fiziksel sağlıklarını iyileştirmenin yanı sıra, takım çalışması, liderlik ve disiplin gibi önemli beceriler kazanmalarına da yardımcı olur. Yapılan araştırmalar, düzenli fiziksel aktivitenin öğrencilerin akademik başarılarına olumlu etkileri olduğunu göstermektedir. Örneğin, Trudeau ve Shephard (2008) tarafından yapılan bir çalışmada, düzenli spor yapan öğrencilerin akademik performanslarının, yapmayanlara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Spor etkinlikleri, aynı zamanda öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirmelerine de olanak tanır. Takım sporları, öğrencilerin birlikte çalışma ve problem çözme yeteneklerini geliştirirken, bireysel sporlar ise kişisel hedef koyma ve bu hedeflere ulaşma becerilerini

artırır. Bailey vd. (2009), sporun sosyal etkileşimleri artırarak öğrencilerin özgüvenlerini ve kendine saygılarını geliştirdiğini belirtmiştir.

Psikolojik açıdan bakıldığında, spor etkinlikleri stresin azaltılmasına ve duygusal dengenin korunmasına yardımcı olur. Düzenli spor yapan öğrencilerin, stresle daha iyi başa çıktıkları ve genel ruh sağlıklarının daha iyi olduğu gözlemlenmiştir (Donaldson ve Ronan, 2006). Bu durum, öğrencilerin okul yaşamındaki zorluklarla daha etkin bir şekilde başa çıkmalarına yardımcı olur.

Sonuç olarak, okullarda düzenlenen spor etkinlikleri, öğrencilerin fiziksel, sosyal ve psikolojik gelişimlerini destekleyerek, genel eğitim süreçlerine önemli katkılar sağlar. Bu nedenle, spor etkinliklerinin okul müfredatında yer alması ve öğrencilerin bu etkinliklere aktif katılımının teşvik edilmesi büyük önem taşımaktadır.

Bu tez çalışması, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin okul sporlarını değerlendirme düzeylerini sistematik bir şekilde incelemeyi amaçlamaktadır. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin değerlendirme süreçlerini ve bu süreçlerin öğrenci katılımı ve spor etkinliklerinin kalitesi üzerindeki etkilerini anlamak, eğitim alanında önemli bir boşluğu doldurabilir.

1.1. Problem Durumu

Okullardaki spor etkinlikleri, öğrencilerin fiziksel sağlığını ve sosyal gelişimini destekleyen önemli unsurlardan biridir. Ancak, bu etkinliklerin etkili bir şekilde yürütülmesi ve değerlendirilmesi, genellikle okul yöneticileri ve beden eğitimi öğretmenleri tarafından gerçekleştirilmektedir. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin, okul sporlarını değerlendirme düzeyleri, bu etkinliklerin kalitesi ve etkisi üzerinde doğrudan bir etkiye sahiptir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin okul sporlarını değerlendirme düzeylerinin belirlenmesi, çeşitli önemli sonuçlara yol açabilir. Öğretmenlerin bu konudaki bilgi düzeyi ve becerileri, okuldaki spor etkinliklerinin kalitesini etkileyebilir ve öğrencilerin spora katılımını artırabilir. Ayrıca, öğretmenlerin değerlendirme süreçlerindeki güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenmesi, ilgili eğitim programlarının geliştirilmesine ve öğretmenlerin profesyonel gelişimine katkıda bulunabilir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin okul sporlarını değerlendirme düzeylerinin sistematik bir şekilde belirlenmesi ve analiz edilmesi önemlidir. Bu, öğretmenlerin güçlü yönlerini vurgulayarak iyileştirmeye odaklanmalarını sağlayabilir ve okuldaki spor etkinliklerinin kalitesini artırabilir. Bu araştırmada beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin okul sporlarını değerlendirme düzeyleri nasıldır? sorusuna cevap aranmıştır. Bu araştırma ile eğitim programının bir parçası olarak okulda ders saatlerinin dışında, eğitimin genel amaçları doğrultusunda, örtük öğrenme adıyla yürütülen okul sporlarının beden eğitimi öğretmenleri gözünden değerlendirilmesi yapılmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin okul sporlarını değerlendirme düzeylerini belirlemek ve analiz etmektir. Bu doğrultuda, öğretmenlerin değerlendirme süreçlerindeki güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenmesi ve potansiyel iyileştirme alanlarının tanımlanması hedeflenmektedir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin okul sporlarını değerlendirme düzeylerinin belirlenmesi, eğitim süreçlerinin kalitesini artırmak adına kritik bir rol oynamaktadır.

Sporun bireylerin fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimindeki yeri düşünülduğünde, bu alanın doğru ve etkin bir şekilde değerlendirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Öğretmenlerin değerlendirme süreçlerindeki güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenmesi, okul sporlarının etkinliğini artırmak için stratejik bir başlangıç noktası sunmaktadır. Güçlü yönlerin teşvik edilmesi ve zayıf yönlerin iyileştirilmesi, öğrencilerin spor faaliyetlerine katılım motivasyonunu artırabilir ve spor kültürünün yaygınlaşmasına katkı sağlayabilir.

Ayrıca, bu araştırma, okul sporları yoluyla öğrencilere kazandırılmak istenen beceri ve değerlerin ne ölçüde gerçekleştirildiğini görme fırsatı sunmaktadır. Öğretmenlerin değerlendirme süreçlerindeki yeterliliklerinin tespiti, eğitim programlarının revize edilmesi veya geliştirilmesi için veri sağlayabilir.

Son olarak, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin değerlendirme düzeylerinin belirlenmesi, öğretmenlerin mesleki gelişim ihtiyaçlarının ortaya çıkarılmasına da katkı sunacaktır. Eğitim politikalarının ve öğretmen eğitim programlarının, öğretmenlerin ihtiyaçlarına göre şekillendirilmesi, uzun vadede spor eğitiminin kalitesini artıracaktır.

Bu nedenlerle, bu araştırma hem eğitim sistemine hem de toplumun spor kültürüne katkı sağlama potansiyeline sahiptir.

1.3. Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmamızın genel amacı kapsamında aşağıdaki problemlere cevap aranmıştır.

H₁: Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin okul sporlarını değerlendirme düzeyleri alt boyutları ile cinsiyet değişkeni arasında bir ilişki var mıdır?

H₂: Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin okul sporlarını değerlendirme düzeyleri alt boyutları ile meslek yılı değişkeni arasında bir ilişki var mıdır?

H₃: Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin okul sporlarını değerlendirme düzeyleri alt boyutları ile yaş değişkeni arasında bir ilişki var mıdır?

H₄: Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin okul sporlarını değerlendirme düzeyleri alt boyutları ile eğitim durumu değişkeni arasında bir ilişki var mıdır?

H₅: Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin okul sporlarını değerlendirme düzeyleri alt boyutları ile okul türü değişkeni arasında bir ilişki var mıdır?

1.4. Araştırmanın Önemi

Araştırmanın önemi, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin okul sporlarını değerlendirme düzeylerinin belirlenmesine yönelik bilimsel çalışmalara katkı sağlamasıdır. Bu kapsamda elde edilecek bulgular, literatüre yeni bir perspektif kazandırarak, okul sporlarının eğitim ve spor alanındaki etkilerinin daha iyi anlaşılmasına olanak tanıyacaktır. Ayrıca, araştırmanın sonuçları, gelecekte benzer konularda yapılacak çalışmalara yol gösterici bir temel oluşturma potansiyeline sahiptir. Bu yönüyle araştırma hem akademik hem de uygulamalı alanlarda önemli bir boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır.

1.5. Sayıtlar

Araştırmaya katılan bireylerin, okul sporları değerlendirme ölçeğine samimiyetle ve doğrulukla cevap verdikleri varsayılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

1. Bu araştırma Balıkesir ili genelinde ortaokul ve liselerde görev yapan 458 beden eğitimi ve spor öğretmeni ile sınırlıdır.

2. Bu araştırma 2023-2024 eğitim yılı ile sınırlıdır.

3. Araştırma çalışma için kullanılan “Okul Sporları Değerlendirme Ölçeği” verileriyle sınırlıdır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Eğitim

Eğitim, toplumsal dinamikler ve bireyin ihtiyaçları doğrultusunda sürekli evrim geçiren bir olgu olmuştur. Yaşam koşulları ve insanların ilgi alanları zaman içinde değiştiği için, eğitim sürekli olarak adapte olmak zorundadır. Bu bağlamda, eğitim sadece bireyin topluma entegrasyonunu sağlamakla kalmaz, aynı zamanda bireyin istenilen gelişimleri kazanmasını sağlayarak toplumsal değişimin bir aracı haline gelir (Almış ve Yılmaz, 2012).

Toplumun kültürel dokusuyla sürekli etkileşim halinde olan bir süreç olarak değerlendirilen eğitim, insanın kişisel kimliğini, doğup büyüdüğü kültürel bağlam içerisinde şekillendirir. Bireyin topluma entegrasyonu ve etkinlik kazanmasında bilinçli ve bilinçsiz öğrenmelerin etkisi büyüktür ve bu aktarım süreci kültürlenme olarak adlandırılır. Ailenin yanı sıra sokak ve diğer çevresel faktörler de bu sürece katkıda bulunur. Kültürlenmenin bilinçli bir şekilde gerçekleştirilen bölümü, kültürel değerlerin aktarımında özel bir rol oynar (Demirel ve Kaya, 2006).

Bireylerin sosyal bağlamda etkileşimde bulunarak farklı kültürel unsurları anlamalarını ve çeşitlilik içinde bir arada yaşama becerilerini geliştirmelerini sağlayan eğitim, toplumsal uyumu destekler (Tuna, 2010).

Toplumun değişen ihtiyaçlarına cevap verebilmek için işlevsel ve çok yönlü bir süreç olan eğitim, bu nedenle etkili bir şekilde örgütlenmeli ve bireyler belirlenen hedeflere uygun olarak yetiştirilmelidir. Aynı zamanda, eğitim hem işlevlerini yerine getirmeyi hem de uzmanlaşmayı hedefler (Ünalın, 2005).

2.1.1. Beden Eğitimi ve Spor

Beden eğitimi, fiziksel aktivitelerin sistemli bir şekilde planlanması, öğretilmesi ve uygulanmasıyla bireylerin fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimlerini destekleyen bir eğitim alanıdır (Singer, 2010).

Öğrencilere fiziksel aktivite, spor, sağlık, kişisel ve sosyal becerilerin geliştirilmesi konularında bilgi ve deneyimler sunan beden eğitimi, öğrencilerin sağlıklı bir yaşam tarzı benimsemelerine yardımcı olan bir eğitim alanıdır (Siedentop vd., 2004).

Beden eğitimi fiziksel aktivite yoluyla sağlık ve fitness kazandırmayı, motor becerileri geliştirmeyi, spor ve rekreasyon bilgisi kazandırmayı, olumlu davranışları teşvik etmeyi ve sosyal becerileri artırmayı amaçlayan bir disiplindir (Corbin vd., 2014).

Bedenin fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimini destekleyen, bireylerin spor ve rekreasyon aktivitelerine katılımını teşvik eden bir öğrenme alanı, beden eğitimidir (Pangrazi ve Beighle, 2019).

Beden eğitimi, bireylere fiziksel aktivite ve spor aracılığıyla yaşam boyu sağlık, refah ve eğlence kazandırmayı amaçlayan disiplinler arası bir alandır (Graham ve Reid, 2000).

Çocuk ve gençlerin genel eğitim sürecinde, fiziksel aktivitelerin ve pratik yeteneklerin önemi, tarih boyunca kabul görmüş bir gerçekliktir. Antik dönemlerde, sporun eğitimdeki değeri büyük ölçüde tanınmış ve Platon gibi düşünürler, gençlerin yetiştirilmesinde müziğin ardından beden eğitiminin gerekliliğini ısrarla vurgulamışlardır (Mirzeoğlu, 2014).

Spor, belirli kurallar çerçevesinde, fiziksel yetenekleri ve zihinsel becerileri gerektiren, rekabetçi ve organize bir şekilde gerçekleştirilen fiziksel aktivitelerdir (Coakley, 2015).

Spor, bireylerin fiziksel kapasitelerini geliştirmeye olanak sağlayan, rekabet etme gücünü arttıran ve toplumsal bağları güçlendiren kurallarla belirlenmiş ve genellikle performansa dayalı etkinliklerdir (Magill ve Anderson, 2018).

Spor, bedensel hareketlerin belirli bir amaca yönelik olarak organize edildiği ve bireylerin fiziksel becerilerini geliştirmeyi, sağlıklı yaşam biçimlerini teşvik etmeyi, toplumsal etkileşimi artırmayı ve rekabetçi ruhu desteklemeyi amaçlayan sistemli bir faaliyettir (Weiss ve Hayashi, 2018).

Aykın (2013) tarafından yapılan tanıma göre, spor, bireyin beden ve ruh sağlığını geliştirme, kişilik ve karakter özelliklerinin şekillenmesini destekleme, bilgi, beceri ve yetenek kazandırma sürecini kolaylaştırma ve toplumlar arasında dayanışma, kaynaşma ve barışı teşvik etme amacıyla, belirli kurallar çerçevesinde rekabet içeren, mücadele etme, heyecan duyma, yarışma ve üstün gelme gibi faaliyetlerdir.

Yetim (2011) tarafından öne sürülen perspektife göre, beden eğitimi ve spor, insanın temel gelişim alanlarını hedefleyen bilinçli ve planlı faaliyetlerdir ve eğitimin ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilir. Bu yaklaşım, sporu eğitimle iç içe düşünerek, çağdaş eğitim anlayışı içinde beden eğitimi ve sporun birbirini tamamlayan unsurlar olduğunu vurgular.

2.1.2. Beden Eğitimi ve Sporun Eğitime Katkıları

Beden eğitimi ve spor, bireylerin fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimlerine önemli katkılar sağlayan kilit bileşenlerdir. Birinci olarak, beden eğitimi ve spor, fiziksel sağlık ve fitnessin korunması ve geliştirilmesi açısından kritik bir role sahiptir. Düzenli fiziksel aktivite, obezite, kalp hastalıkları, diyabet gibi birçok kronik hastalığın önlenmesine yardımcı olurken, kas ve kemik sağlığını da destekler (Eryılmaz, 2015).

İkincisi, beden eğitimi ve spor, bireylerin zihinsel sağlığını iyileştirir. Fiziksel aktivite, stresi azaltır, zihinsel odaklanmayı artırır, özgüveni güçlendirir ve zihinsel sağlığı destekler. Özellikle çocuklar ve gençler için beden eğitimi ve spor, öğrenme ve akademik başarı üzerinde olumlu etkilere sahiptir (Eryılmaz, 2015).

Üçüncüsü, beden eğitimi ve spor, sosyal becerilerin geliştirilmesinde önemli bir rol oynar. Takım sporları veya bireysel egzersizler aracılığıyla, bireyler işbirliği yapma, liderlik becerilerini geliştirme, empati kurma ve etkili iletişim becerilerini öğrenme fırsatı bulurlar. Bu, toplumsal etkileşimlerde daha başarılı olmalarına yardımcı olur (Eryılmaz, 2015).

Son olarak, beden eğitimi ve spor, karakter gelişimini ve değerlerin kazanılmasını teşvik eder. Fair play, öz disiplin, dayanıklılık, sabır gibi değerler, spor aracılığıyla

öğrenilir ve uygulanır. Bu değerler, bireylerin yaşamlarının her alanında başarıya ulaşmalarına katkıda bulunur (Eryılmaz, 2015).

Tüm bu nedenlerle, beden eğitimi ve spor, bireylerin sağlıklı, dengeli ve başarılı bir yaşam sürmelerine katkıda bulunur. Bu disiplinler, okullar, toplumlar ve uluslararası düzeyde genel refahın artırılmasına ve barışın teşvik edilmesine yardımcı olur (Eryılmaz, 2015).

Toplumun en değerli varlığı insan olduğu gerçeği göz önünde bulundurulduğunda, bireylerin en iyi şekilde eğitilmesi ve yeteneklerinin geliştirilmesi, toplumların temel ve önemli bir görevidir. Kaliteli bir eğitimle bireyler hem kendi potansiyellerini hem de ailelerini ve toplumlarını olumlu yönde etkileyebilecek birer kaynak haline gelirler. Ancak, yanlış bir eğitim sonucunda, potansiyelleri boşa harcanmış, toplum için değerli bir kaynak kaybedilmiş olur (Hergüner, 1992).

Okul öncesi dönemden başlayarak ortaöğretim sürecinin sonuna kadar devam eden zaman diliminde, beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılım, çocukların bütünsel gelişimine önemli bir katkı sağlar. Bu süreç boyunca, Beden Eğitimi ve Spor dersleri, öğrencilerin fiziksel yeteneklerini artırarak sağlıklı yaşam alışkanlıkları kazanmalarına yardımcı olurken, aynı zamanda onlara rehberlik ve destek sunar. Ek olarak, bu dersler, çocukların öz-düzenleme becerilerini, sosyal uyumlarını ve zihinsel kapasitelerini geliştirmeye yönelik bir ortam sağlamalıdır (MEB, 2013).

Günümüzde kentleşmenin hızlı bir şekilde artması ve bu duruma paralel olarak doğal oyun alanlarının giderek azalması, çocukların oyun ihtiyaçlarını karşılamakta zorluk çekmelerine sebep olmaktadır. Bu nedenle, oyunla öğrenmenin büyük bir kısmını gerçekleştiren çocuklar, bu ihtiyaçlarını okullardaki oyun alanlarında gidermek zorundadır. Bu durum, beden eğitimi ve spor derslerinin eğitim sistemindeki önemini giderek artırmaktadır (Selçuk, 2010).

Devletlerin gelişmişlik düzeyleri, sporun geliştirilmesindeki olanaklarına doğrudan etki eder. Spor, sosyo-ekonomik ve kültürel kalkınmanın temelini oluşturan insan faktörünün etkin bir şekilde yönetilmesini sağlamaktadır. Bu nedenle, okul spor

kulüplerinin rolü oldukça önemlidir. Genç neslin, okul ve ev dışında daha fazla pozitif ve yapılandırıcı etkinliklere yönlendirilmesi, temel amaç olmalıdır (Köroğlu, 2013).

Beden eğitimi, öğrencilerin belirlenen değerleri kazanmaları için önemli bir öğrenme platformudur. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından hazırlanan Beden Eğitimi ve Spor dersi müfredatı, yalnızca sporla sınırlı kalmayıp evrensel, milli, manevi ve etik değerlere de önem vermektedir. Müfredatın temel yapısında adalet, dostluk, estetik duygusu, eşitlik, paylaşım, sevgi, duyarlılık, güven, özgürlük, sabır, sorumluluk, çalışkanlık, dürüstlük, saygı, vatan sevgisi ve yardımseverlik gibi değerlere dikkat çekilmektedir (MEB, 2017).

Beden eğitimi ve spor, sağlıklı ve aktif bir yaşam tarzının sürdürülmesi açısından büyük önem taşır. Spor, kültürel mirasımızın temel unsurlarından biridir. Geleneksel sporlarımız, tarihte sporun gelişimine katkıda bulunan sporcuların başarıları ve olimpiyatlar gibi etkinlikler, kültürel zenginliğimizin bir parçası olarak görülebilir. Okullarda öğrencilerin bu anlayışla yetiştirilmesi, genel eğitim hedeflerine ulaşmada kritik bir role sahiptir. Bu sebeple, Milli Eğitim Bakanlığı müfredatında "kültürel değerler ve birikim" alt öğrenme alanına da yer verilmiştir (MEB, 2017).

Öğrencilerin ders dışı etkinliklere katılımı, sadece ders kitaplarındaki bilgilerle sınırlı kalmamalarını sağlayarak, girişimcilik yeteneklerini geliştirirken, özgürce düşünme ve ifade etme becerilerini artırır. Bu etkinlikler aynı zamanda topluluk bilinci, sorumluluk duygusu ve liderlik becerilerinin gelişmesine katkı sağlar. Ayrıca, bedensel gücü ve uyumu artırırken, kişinin ilgi ve tutumlarını keşfetmesine, estetik ve dinlendirici aktivitelere yönelmesine, uygun sosyal ilişkiler kurmasına ve boş zamanlarını verimli bir şekilde değerlendirmesine yardımcı olur (Çolakoğlu, 2004).

2.1.2.1. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Görev ve Sorumlulukları

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin asli görevi, öğrencilerin fiziksel, zihinsel, sosyal ve psikolojik gelişimlerini desteklemektir. Eğitim kurumunun özelliklerine, bulunduğu bölgenin sosyal ve fiziksel yapısına bağlı olarak, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin görev ve sorumlulukları değişiklik gösterebilir. Bu sorumluluklar arasında ders yoğunluğu, okul içi disiplin sorunlarının yönetimi, spor tesislerinin ve malzemelerinin

organizasyonu, sporcu öğrencilerin ihtiyaçlarının karşılanması, okul içi ve dışı spor etkinliklerinin düzenlenmesi ve özel günlerde görev almak yer alır. Etkili bir eğitim ortamı oluşturabilmek için öğretmenin sabırlı, hoşgörülü, kararlı ve sakin olması gerekmektedir. Öğrencilerin günlük kişisel sorunlarıyla ilgilenmek ve onlara empatiyle yaklaşmak da öğretmenin görevidir (Tamer, 2001).

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin görevleri geniş bir yelpazeye yayılmaktadır. İlk olarak, öğrencilerin fiziksel gelişimlerini desteklemek ve sağlıklı yaşam tarzlarını teşvik etmek için spor ve egzersiz aktiviteleri sunulmaktadır (Demir, 2017). Bu süreç aynı zamanda öğrencilerin zihinsel becerilerinin gelişmesini sağlayan bir eğitim ortamı sunmaktadır. Beden eğitimi ve spor aktiviteleri, öğrencilerin mental sağlıklarını güçlendirirken, stresle başa çıkmalarına ve psikolojik dengeyi sağlamalarına yardımcı olmaktadır (Demir, 2017). Sosyal eğitim ise öğrencilerin işbirliği, iletişim ve takım çalışması gibi önemli beceriler kazanmalarını hedeflemektedir; grup sporlarına ve sosyal etkileşime dayalı etkinlikler bu becerilerin gelişimini pekiştirmektedir. Öğrencilere psikolojik destek vererek özgüvenlerini artırmak, duygusal dengeyi sağlamak ve stresle başa çıkmalarına yardımcı olmak da beden eğitimi öğretmenlerinin sorumluluklarındandır (Çetin, 2023).

Bunun yanı sıra, eğitim programlarının planlanması ve uygulanması, müfredat oluşturma, ders planları hazırlama ve öğrencilerin gelişim düzeylerine uygun eğitim faaliyetleri düzenlemek de öğretmenlerin görevleri arasındadır. Öğretmenler, okulda bulunan spor tesislerinin yönetiminden de sorumludur; spor salonları ve sahaların bakımı ve güvenliği sağlanmalıdır. Öğrencilerin fiziksel ve psikolojik gelişimlerini izlemek amacıyla düzenli olarak öğrenci takibi ve değerlendirmeleri yapılmalı, gerektiğinde destek sağlanmalıdır. Ayrıca, okul içi ve okul dışı etkinlikler ile yarışmalar düzenlenerek, öğrencilerin rekabet ve katılımlarını teşvik etmek önemlidir. Öğrencilere rehberlik yaparak, sporun değerlerini, fair play kurallarını ve sağlıklı yaşam alışkanlıklarını öğretmek de beden eğitimi öğretmenlerinin sorumlulukları arasında yer almaktadır. Son olarak, öğretmenler diğer öğretmenler, veliler ve toplumla işbirliği yaparak, öğrencilerin beden eğitimi ve spor alanında başarılı olmalarını sağlamak için çalışmalar yapmalıdır (Demir, 2017).

Beden eğitimi öğretmeni, öğrencilere model olmak, rehberlik etmek, denetlemek, liderlik yapmak, yönlendirmek ve danışmanlık yapmak gibi görevleri üstlenir. Bu sorumluluklar çerçevesinde öğrencilere fırsatlar ve imkânlar sunarak kendi potansiyellerini gerçekleştirmelerine yardımcı olmalıdır. Ayrıca, mesleki yeterliliği yüksek olmalı ve ders işlerken öğrencilerin aktif katılımını sağlamalıdır (Demirhan, 2003).

Beden eğitimi öğretmenleri, müsabakaların sonuçlarına karşı sakin ve kendine güvenen bir tutum sergilemelidir. Okul takımlarıyla ilişkili yönetsel ve toplumsal baskılar, beden eğitimi derslerinin önemini azaltacak kadar etkili olmamalıdır veya öğrencilere gereken ilginin önüne geçmemelidir. Öğrenciler, her zaman güler yüzlü, eleştiriye açık, hoşgörülü, esprili, adil, dengeli, tarafsız, dürüst, yardımsever, önyargısız ve pozitif niteliklere sahip bir öğretmen isterler (Nebioğlu, 2006).

2.1.2.2. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Ders Dışı Faaliyetleri

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sadece ders saatlerinde değil, aynı zamanda ders dışı zamanlarda da önemli bir rolü vardır. Bu ders dışı faaliyetler, öğrencilerin fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimine katkıda bulunurken, aynı zamanda spor ve sağlıklı yaşam alışkanlıkları konusunda bilinçlenmelerini sağlar. Beden eğitimi ve spor öğretmenleri, okul takımlarının antrenmanlarını yönetmek, maçları organize etmek ve sporcuların gelişimini takip etmek gibi görevleri üstlenirler. Bu faaliyetler, öğrencilerin spor yapma alışkanlığını artırmalarına ve rekabet ortamında yeteneklerini geliştirmelerine olanak tanır. Okul içi ve okul dışı spor etkinlikleri, öğrenciler arasında rekabeti teşvik ederken, takım ruhunu ve dostluk bağlarını güçlendirir. Beden eğitimi öğretmenleri, bu etkinlikleri planlayarak öğrencilerin katılımını ve motivasyonunu artırır. Beden eğitimi haftası gibi özel etkinlikler, öğrencilere sporun ve sağlıklı yaşamın önemini vurgular (Çırak ve Çalışkan 2016).

Öğrenciler, beden eğitimi öğretmenleri tarafından düzenlenen etkinliklerde eğlenirken, aynı zamanda sağlıklı yaşam alışkanlıkları konusunda bilgilendirilirler. Doğa sporları, kampçılık ve doğa yürüyüşleri gibi etkinlikler, öğrencilerin doğayla iç içe olmalarını sağlarken, takım ruhunu güçlendirir ve liderlik becerilerini geliştirir. Beden eğitimi öğretmenleri, öğrencilere sağlıklı yaşam alışkanlıkları kazandırmak için fitness

programları, sağlık seminerleri ve beslenme danışmanlığı gibi etkinlikler dzenlerler (Özdemir, 2018).

Ders dışı çalışmalar, öğrencilerin genel eğitim hedeflerine paralel olarak, okul saatleri dışında, ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik kişiliklerini geliştirmeye yönelik etkinliklerdir. Okul yönetimi tarafından planlanan ve programlanan bu çalışmalar, öğrencilerin sosyal ve toplumsal açıdan olumlu özellikler kazanmalarına yardımcı olur. Okul derslerinin, ğretim programlarına ve öğrencilerin ilgi, istek ve seviyelerine göre yapıldığı bilirse de bazı noktalara ulaşamayabileceği kabul edilir. Bu noktalara ulaşmak ve öğrencilerin gelecekteki yaşamlarına katkıda bulunmak, ders dışı etkinliklerle gerçekleştirilebilir (Ekici vd., 2009).

2.2. Okul Sporları

Okul sporları, öğrencilerin fiziksel aktiviteye katılımını teşvik etmek ve rekabet ortamında yeteneklerini geliştirmek amacıyla dzenlenen spor etkinlikleridir (Hastie ve Templin, 2015).

Okul sporları, öğrencilerin bedensel ve zihinsel gelişimlerine katkıda bulunurken aynı zamanda disiplin, takım ruhu, liderlik ve sosyal beceriler gibi önemli değerleri de ğretir (Miller vd., 2019). Bu etkinlikler aynı zamanda öğrencilerin derslerle aralarında denge kurmalarına, zaman yönetimi becerilerini geliştirmelerine ve sağlıklı bir yaşam tarzını benimsemelerine yardımcı olur (Müftüoğlu, 2003).

Okul sporları, öğrencilere başarı, dayanıklılık, motive olma ve hedeflere ulaşma gibi önemli yaşam dersleri verirken, aynı zamanda fiziksel sağlıklarını korumalarına da yardımcı olur (Hastie ve Templin, 2015). Bu nedenle, okul sporları eğitim sisteminin önemli bir parçası olarak görülmektedir ve öğrencilerin genel gelişimlerine katkıda bulunmaktadır.

Sporun olumlu etkileri, özellikle Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yönetilen çeşitli okullara entegre edilmiştir. Bu entegrasyon süreci, okul sporları aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Okul sporları, öğrencilerin farklı spor dallarında okullarını temsil ettiği ve belirli sınıflandırmalara göre rekabet ettiği organizasyonlar bütünü olarak tanımlanabilir. Bu etkinlikler, takım ruhu, paylaşma, adil rekabet ve başarı duygusu gibi

kavramların yaşandığı ve öğrenmeye katkı sağlayan etkinliklerdir, sadece öğrenci kimliğiyle katılım sağlanır (Aydemir, 2014).

Okul sporları, beden eğitimi ve spor bilimleri alanındaki tüm akademik hedefleri taşıırken, sadece müsabaka özelliğine değil, aynı zamanda eğitimsel özelliğine de odaklanır. Bu etkinlikler, takım ruhu, sportmenlik, özgüven ve öz-düzenleme gibi birçok becerinin gelişimine katkı sağlar. Okul sporları, öğrencilerin akademik başarılarını artırmaya, okula devam alışkanlıklarını güçlendirmeye ve disiplin cezası almama eğilimini desteklemeye yardımcı olur. Bu kazanımların oluşumunda, okul sporlarının ve beden eğitimi öğretmenlerinin topluma sporu yayma misyonu açısından önemli bir rol oynadığı belirtilmektedir. Okul sporları, ülke sporunun gelişimine, toplumda sporun yaygınlaşmasına ve tanıtılmasına katkıda bulunurken, bu süreçte beden eğitimi öğretmenleri ve okul yöneticileri önemli paydaşlardır (Çolakoğlu, 2004).

Kitle sporunu yaymak için en uygun platform okullardır. Günümüzde amatör sporun %80'i eğitim kurumlarında gerçekleşmektedir. Okullarda beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin yaygınlaştırılması, eğitim ve öğretimin etkin bir aracı olarak kabul edilirken, ülkemizin uluslararası spor müsabakalarında başarılı olması için önemli bir kaynak oluşturacaktır. Diğer spor alanında ilerlemiş ülkelerle aradaki farkı kapatmak için konuya bilinçli ve sistematik bir şekilde yaklaşmak gerekmektedir. Kanada ve Almanya gibi spor başarısı gösteren ülkeler, spor sistemlerini herkesi spor yapmaya teşvik eden bir felsefe üzerine inşa etmişlerdir ve bu sayede okul sporları aracılığıyla elit sporcular yetiştirerek bugünkü başarıyı elde etmişlerdir. Sporcu piramidinin temeli de tamamen okullarda atılmaktadır. Temel spor bilgilerinin öğretilmesi ve üstün yetenekli sporcuların tespiti bu kurumlar aracılığıyla gerçekleştirilecektir. Bu da okullarda uygun bir spor ortamının oluşturulmasıyla mümkün olacaktır (Acar, 2015).

Okul sporları organizasyonlarında, öğrencilere sadece üstünlük ve rekabet duyguları değil, sporun eğitsel potansiyeline vurgu yapılması, daha geniş bir öğrenci kitlesine hitap eder. Yapılan faaliyetlerin, eğitim misyonunun korunmasına, akademik başarının artırılmasına ve uzun süreli fiziksel aktivite alışkanlığının olumlu etkilerinin artırılmasına odaklanması gerekmektedir (Trudeau ve Shephard, 2008).

Okul sporları etkinlikleri, beden eğitimi ve spor derslerine ek olarak uygulandığında sadece öğrencilerin fiziksel gelişimlerine destek olmakla kalmaz; aynı zamanda anti-sosyal davranışların gelişmesini engelleyebilir (Harrison ve Narayan, 2003).

Okul sporları hem sporun yarışma unsurlarını içerir hem de beden eğitimi dersinin eğitimsel özelliklerini taşır. Okul sporlarına katılan öğrenciler, özgüvenlerini artırma ve öz düzenleme yeteneklerini geliştirme fırsatı bulurlar (Hacıcaferoğlu ve Kulaber, 2019).

2.2.1.Dünyada Okul Sporları

Günümüzde, tüm dünya ülkeleri sporun önemini artırarak uluslararası spor organizasyonlarında önde yer almak için çaba harcamaktadır. Bu organizasyonlardaki başarılar, uluslararası arenada prestijin bir göstergesi olarak kabul edilirken, spor aynı zamanda soğuk savaş aracı, politik başarının bir ölçütü ve gelişmişliğin belirleyicisi olarak da işlev görmektedir. Sporun çok yönlü işlevleri, toplumu etkilerken aynı zamanda toplumdan da etkilenmektedir (Kuter ve Öztürk, 2003).

Gelişmiş olarak kabul edilen ülkeler, kamusal ihtiyaçlarını karşılamış olan ülkelerdir. Kamusal ihtiyaçlar, eğitim, barınma, sağlık ve istihdam gibi toplumsal gereksinimleri içerir. Bireylerin ihtiyaçlarının karşılanmasıyla birlikte, bireylerin boş zamanlarını spor ve diğer serbest zaman etkinlikleri için ayırabilme imkânları ortaya çıkar. Bu durum, bireylerin aileleriyle, arkadaşlarıyla ve akranlarıyla spor yapmalarını teşvik ederek kitle sporunun oluşmasını sağlar. Ayrıca, birbirlerini spor yapmaya teşvik eden bireyler, katılımı artırırken aynı zamanda bilinçli spor yapmayı öğrenirler (Bayraktar, 2003).

Spor, Avrupa Birliği'nde kültür, eğitim, toplum sağlığı ve sosyal politikalar gibi çeşitli alanlarda ele alınan önemli bir konudur. Özellikle, toplumun sosyal yapısı, halk sağlığı, sporun herkes için erişilebilir olması, çevre ve spor ilişkisi, eğitimle sporun etkileşimi ve spor kaynaklı şiddet gibi konular öncelikli araştırma alanları olarak belirlenmiştir. Amsterdam Deklarasyonu'nda belirtildiği gibi, spor Avrupa'da önemli sosyal bağları temsil eder, ulusal ve bölgesel kimliklerin oluşumuna ve güçlenmesine katkı

sağlar. Spor, hem oyuncularını hem de izleyicilerini bir araya getirerek, izleyicilere kendi ülkeleriyle bağ kurma imkânı tanır. Ayrıca, toplumsal istikrara destek olurken, kültür ve kimlik açısından bir sembol niteliği taşır. Avrupa Birliği, bu başlıklar çerçevesinde farklı ölçeklerde birçok proje ve araştırma gerçekleştirmektedir (Balcı, 2003).

Ülkeler genellikle beden eğitiminde öğrencilerin kişisel gelişim ve başarısını değerlendirirken, bu değerlendirme genellikle okulun ilk yıllarında resmi olarak sayısal bir şekilde yapılmamaktadır. İlköğretim ve alt öğretim kademelerinde, değerlendirme süreci hem biçimlendirici hem de genel değerlendirme olarak kabul edilirken, genel değerlendirme diğerine göre daha yaygın olarak kullanılmaktadır. Sayısal değerlendirme sistemi genellikle diğer zorunlu derslerde olduğu gibi uygulanır. Bazı ülkeler, beden eğitimi başarısını değerlendirmek için ulusal düzeyde gelişim özellikleri hazırlamıştır. Bu ülkeler arasında Malta, Romanya, Slovenya, İsveç, Birleşik Krallık (İngiltere ve Galler) ve İzlanda yer almaktadır (Öter, 2018).

Fransa'da 2012-2013 eğitim yılında ilk kez kullanılan yeni bir değerlendirme ölçeği mevcuttur. Bu ölçek, iki temel hedefe sahiptir: birincisi, öğretmenlerin gerçekleştirdiği değerlendirme sürecine katkı sağlamak; ikincisi ise öğrenme çıktılarının ulusal düzeyde karşılaştırmalı bir şekilde analiz edilmesidir. Beden eğitimi alanında ulusal düzeyde yapılan bir değerlendirme ise daha önce, 2009 yılında Slovenya'da uygulanmıştır (Eurydice, 2013).

2.2.1.1.Dünya Okul Sporları Federasyonu (ISF)

1960'ların ortasında, uluslararası okul spor yarışmaları önemli bir artış gösteriyordu. Sıradan ve plansız karşılaşmaların yanı sıra, çeşitli disiplinlerde düzenli turnuvalar da artmaya başladı. Hentbol branşında 1963'ten, voleybol branşında 1969'dan, futbol branşında bir yıl sonra ve basketbol branşında ise 1971'den bu yana düzenlenen yıllık turnuvaların temel organizasyonları, sabit bir komite tarafından sağlandı. Ulusal düzeyde öncülleri elemeyi gerektiren uluslararası yarışmaların büyük bir kısmı, bu olayların koordine olması isteğiyle kısa sürede uluslararası federasyon içinde yükseldi (Öter, 2018).

ISF, uluslararası okul sporları faaliyetlerini yöneten ve IOC tarafından tanınan bir organizasyondur. ISF'nin hedefi, gençler arasında karşılıklı anlayışı, barış ortamını, eşitliği, sağlıklı bir yaşam biçimini ve sosyal etkileşimi teşvik etmektir. Ayrıca cinsiyet eşitliğini destekleyen ISF, daha güçlü bir dünya gençliği yaratmayı ve eğitimin kalitesini artırmayı amaçlar. Çalışmalarını herhangi bir siyasi, dini ya da ırkçı yaklaşımdan bağımsız olarak yürüten ISF, okul sporlarını organize ederken gençlerin katılımını teşvik eder ve onları sporun gücüyle eğitmeyi öncelikli bir hedef olarak benimser. Federasyonun hedefleri arasında, gençlere zengin deneyimler sunmak ve farklı kültürleri tanımalarını sağlamanın yanı sıra gençlerin spor liderleri olmalarını teşvik etmek de bulunmaktadır (Resmi Gazete, 2007).

Ulusal düzeyde, öğrenciler okullarını temsil etmek için yerel, bölgesel ve ulusal şampiyonalarda yarışırlar. Ulusal şampiyonayı kazanan okul takımları veya sporcular, ISF Dünya Okulları Şampiyonalarına katılma hakkı elde ederler. Okul sporları organizasyon sistemi ülkeden ülkeye değişiklik gösterir. Bazı ülkelerde Milli Eğitim Bakanlığı, bazılarında ise Spor Bakanlığı veya Ulusal Olimpiyat Komitesi tarafından düzenlenir. ISF, dünyanın çeşitli ülkelerinden gelen sporcu öğrenciler arasında kültürel etkileşimi teşvik etmek amacıyla ülkelerinde derece yaparak ISF organizasyonlarına katılmaya hak kazanan öğrenciler için belirli tarihlerde Kültür Günleri düzenler. Bu etkinliğe organizasyona katılan tüm ülkelerin zorunlu olarak katılması gerekmektedir ve katılmayanlarla ilgili disiplin işlemi uygulanmaktadır (Başyigit, 2018).

2.2.2. Türkiye’de Okul Sporları

Türk sporunun temelini oluşturan okul sporları, günümüzde kamunun ve özel sektörün ilgisizliği nedeniyle istenilen seviyeye ulaşamamıştır. Bazı sporcuların bireysel başarılarına odaklananlar, okul sporlarına daha fazla önem verse Türk sporunun potansiyelini daha da artırabilirlerdi (Çolakoğlu, 2004).

Ülkemizde okul sporları müsabakaları, Spor Genel Müdürlüğü mevzuatı, uluslararası spor branşlarının kuralları, spor federasyonlarının ve Uluslararası Okul Sporları Federasyonu'nun (ISF) yönergeleri doğrultusunda düzenlenmektedir. Öğrencilerin okul sporlarına katılımıyla ilgili işlemler, öğretmenler, antrenörler ve sporcu öğrenciler tarafından Gençlik Spor İl Müdürlükleri (GSİM) tarafından yürütülürken, tüm

katılımcıların idari işlemleri ise Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) çatısı altındaki İl-İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri (MEM) tarafından gerçekleştirilir. Mahalli organizasyonlardaki spor faaliyetlerinin düzenlenmesi için il tertip komiteleri tarafından karar verilir; bu komiteler GSİM, İl MEM ve Türkiye Okul Sporları Federasyonu (TOSF) tarafından belirlenir. Sporcu öğrenciler için, mahalli, gruplar, finaller ve Türkiye şampiyonalarında derece elde eden takımlar veya ferdi sporcular, Uluslararası Okul Sporları Federasyonu (ISF) faaliyet programında belirtilen spor branşlarında Türkiye'yi temsil etmek için hak kazanırlar. İlkokul seviyesindeki faaliyetler, spor branşına özgü bir açıklama yapılmadığı takdirde yalnızca mahalli olarak düzenlenir (Okutan, 2022).

Okul sporları etkinlikleri, öğrencilere sporu sevdirmekle birlikte, yardımlaşma, birlik, kardeşlik, hoşgörü ve fair-play gibi değerleri kazandırmayı hedefler. Bu organizasyonlar kapsamında, öğrencilerin buldukları bölgenin tarihi ve kültürel zenginliklerini hatırlamalarını sağlamak ve bu konularda bilinç oluşturmaya yönelik gezi etkinlikleri düzenlenebilir. Genellikle il/ilçe düzenleme kurulları tarafından organize edilen bu etkinliklere, kamu kurumları veya özel sektör kuruluşları da destek verebilir (Resmi Gazete, 2013).

2.2.3.Okul Sporları Federasyonu (2005-2023)

Türkiye Okul Sporları Federasyonu (TOSF), 2005 yılında kurulmuş olup, bağımsız bir spor federasyonu olarak kurumsal kimliğini almıştır. Federasyonun kuruluşundan itibaren her yıl düzenli olarak milli öğrencileri belirlemektedir, bu süreç 2006 yılında başlamıştır ve günümüze kadar devam etmektedir (SHGM, 2023).

"TOSF" un organizasyonlarına dair sponsor seçimi ve ödül işlemleri, 3289 sayılı Kanun ve ilgili yönetmeliklere uygun olarak gerçekleştirilir. Federasyon bünyesindeki tüm faaliyetler, Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın gözetimi ve denetimi altındadır. Okul sporları organizasyonlarında, sportmenliğe aykırı davranışlar ve bu davranışlara uygulanacak cezalar, TOSF yönetim kurulu tarafından belirlenen talimatlar doğrultusunda ulusal ve uluslararası kurallara uygun olarak düzenlenir (SHGM, 2023).

Federasyonun bütçesi, yönetim kurulu tarafından hazırlanır, genel kurulun onayına sunulur ve uygulanır. Bu bütçe içerisinde gelir-gider hesapları, düzenlenecek faaliyetler, bu

faaliyetler için ayrılan ödenekler, çalışanlar ve diğer personel için ayrılan giderler, kurul masrafları ve diğer harcamalar yer alır. Bütçe, yönetim kurulu tarafından belirlenen talimatlara göre düzenlenir (SHGM, 2023).

TOSF'un vizyonu, ülkemizin genç nüfus potansiyelini göz önünde bulundurarak her yaştan bireyin farklı spor dallarıyla ilgilenebileceğini ve sporun fiziksel, ruhsal, zihinsel ve sosyal gelişime olan olumlu katkılarını ön plana çıkarmaktadır. Bunun yanı sıra, sporun ve spor kültürünün toplumda daha geniş bir alana yayılması için gerekli alt yapı ve fiziksel olanakların sağlanmasına öncelik vermektedir (SHGM, 2023).

Misyonu, Genel Müdürlük ve tüm taşra teşkilatının anayasanın 58-59 maddeleri çerçevesinde belirlenmiş görevleri doğrultusunda, yaş ve cinsiyet ayrımı yapmaksızın tüm yurttaşlara spor yapma fırsatı sunmak olarak ifade edilmektedir. Ayrıca, bireylere sağlıklı ve mutlu bir hayat sağlayarak yaşam kalitelerini artırmak ve sporu bir kültür olarak benimsemelerini teşvik etmek de misyonlarının bir parçasıdır (SHGM, 2023).

2.2.4.Gençlik ve Spor Bakanlığı Okul Sporları Daire Başkanlığı

Vizyon; Yerel ve evrensel değerleri benimsemiş öğrenci sporcularımızla uluslararası okul sporları yarışmalarında en başarılı ülke olmaktır.

Misyon; Okul Sporları Daire Başkanlığı, tüm öğrencileri kapsayacak şekilde hizmet ve faaliyetlerini geliştirmeyi, planlamayı ve organize etmeyi amaçlar. Sporun tabana yayılmasını sağlayarak sporcu altyapısını oluşturmayı, okullarda spor kültürünü ve olimpizm anlayışını yaygınlaştırmayı hedefler. Ayrıca, uluslararası okul sporları müsabakalarında ülkemizi başarılı ve nitelikli bir şekilde temsil etmeyi öncelikleri arasında bulundurur (SHGM, 2024).

Okul Sporları Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

- Milli Eğitim Bakanlığı ile Koordinasyon: Bakanlığa bağlı eğitim ve öğretim kurumlarının resmi spor yarışmalarını organize etmek, yönetmek ve Bakanlık ile uyum içinde çalışmak.
- Spor Faaliyetlerinin Yaygınlaştırılması: Okullarda spor etkinliklerini artırmak, bu etkinlikleri yönlendirmek ve koordinasyon sağlamak.

- Faaliyet Planlaması: Federasyonlar ve ilgili kurumlarla iş birliği içinde yıllık faaliyet programı hazırlamak ve hedeflere ulaşmak için yönetmelik, talimat ve yönergeler geliştirmek.
- Gelişim ve Koordinasyon: Bakanlık ile federasyonlar arasında iş birliğini geliştirmek ve bu iş birliğini düzenleyecek gerekli mevzuatı hazırlamak.
- Spor Dallarının Belirlenmesi: Okul spor faaliyetlerinde yer alacak spor dallarını seçmek ve buna yönelik çalışmalar yapmak.
- Bütçe ve Raporlama: Spor faaliyetleri için bütçe planlaması yapmak ve mali verilere ilişkin raporlar hazırlamak.
- Uluslararası Yarışmalar: Ulusal yarışmalarda dereceye giren sporcuların, uluslararası yarışmalara katılımı için Türkiye Okul Sporları Federasyonu ile yazışmaları yürütmek.
- İstatistik ve Raporlama: Sporcu, okul ve spor dalı gibi istatistiki bilgileri kaydetmek, sezon sonu faaliyet raporu hazırlamak.
- Sezon Sonu Değerlendirmeleri: Spor sezonu sonunda, ilgili paydaşların katılımıyla değerlendirme toplantıları düzenlemek ve bir sonraki sezon için planlamalar yapmak.
- Okul Spor Kulüpleri: Spor kulüplerinin kurulması, yönetimi ve denetimi için mevzuat hazırlamak ve bu süreçleri yürütmek.
- Ulusal ve Yerel Organizasyonlar: Okul spor kulüplerinin ulusal ve yerel resmi spor organizasyonlarını düzenlemek ve bu süreçleri takip etmek.
- Kulüp Sayısını Artırma: Spor kulüplerinin sayısını artırmak için önerilerde bulunmak ve çalışmalar yapmak.
- Üniversite ve Öğrenci Sporcular: Bakanlığa bağlı kurumlarda ve üniversitelerde okuyan öğrenci sporcularla ilgili işlemleri yürütmek.
- ÜNİLİG Planlaması: Üniversiteler arası spor faaliyetleri (ÜNİLİG) için sezon planlaması yapmak ve spor dallarını belirlemek.
- ÜNİLİG Nakil İşlemleri: Üniversite öğrencilerinin spor hayatlarına devam edebilmeleri için tercih ettikleri illerdeki üniversitelere nakil işlemlerini gerçekleştirmek.
- ÜNİLİG Raporlama: Sezon sonunda ÜNİLİG faaliyet raporları hazırlamak, istatistiki bilgileri yayınlamak ve ilgili işlemleri yapmak.

- Seyahat ve İzin İşlemleri: Spor kabilelerinin seyahat izinleri ile ilgili gerekli mevzuatı oluşturmak.
- Mevzuat ve Araştırma: Görev alanına giren konularda araştırmalar yapmak, mevzuat değişikliklerini takip etmek ve gerekli düzenlemeleri uygulamak.
- Diğer Görevler: Genel Müdür ve bağılı Genel Müdür Yardımcısı tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek

Okul sporları daire başkanlığı görev, yetki ve sorumluluklarını aşağıda yer alan şube müdürlükleri aracılığıyla yürütür;

Okul spor faaliyetleri şubesinin görevleri şunlardır:

- Resmi Spor Yarışmaları: Milli Eğitim Bakanlığına bağılı okullarda resmi spor müsabakalarını düzenlemek, yönetmek ve Bakanlık ile iş birliği içerisinde çalışmak.
- Spor Faaliyetlerini Yaygınlaştırma: Eğitim kurumlarında spor etkinliklerinin yaygınlaşmasını sağlamak, bu etkinlikleri koordine etmek ve yönlendirme görevini üstlenmek.
- Öğrenci Sporcuların İşlemleri: Eğitim ve öğretim kurumlarında öğrenim gören sporcu öğrencilerin işlemlerini yürütmek.
- Faaliyet Planlaması: Yıllık faaliyet programını hazırlarken federasyonlar ve ilgili kurumlarla iş birliği yapmak; bu faaliyetlerin başarıya ulaşması için gereken yönetmelik, talimat ve yönergeleri oluşturmak.
- Faaliyet Geliştirme: Spor etkinliklerini geliştirmek ve Bakanlık ile federasyon başkanlıkları arasında koordinasyonu sağlamak amacıyla gerekli düzenlemeleri yapmak.
- Uluslararası Yarışmalara Katılım: Ulusal müsabakalarda başarılı olan sporcuların ve okulların uluslararası yarışmalara katılımıyla ilgili Türkiye Okul Sporları Federasyonu ile yarışmaları yürütmek.
- Bütçe ve Raporlama: Spor faaliyetlerine yönelik bütçe hazırlamak ve mali istatistikleri raporlamak.

- İstatistik ve Sezon Raporlaması: Sporcu, okul ve branş bilgileri gibi istatistikleri kayıt altına almak; sezon sonunda yarışmalarla ilgili rapor ve değerlendirme hazırlamak.
- Sezon Değerlendirmesi ve Planlama: Spor sezonunun sonunda paydaşlarla birlikte toplantılar düzenlemek, geçmiş sezonu değerlendirmek ve gelecek sezon için planlama yapmak.
- Görüş ve Cevaplandırma: Görev alanıyla ilgili görüş sunmak, soru önergeleri ve bilgi taleplerine yanıt vermek.
- Mevzuat Takibi ve Uygulama: Görevlerin ilgili yasal düzenlemelere uygun olarak gerçekleştirilmesini sağlamak; mevzuat değişikliklerini izleyerek gerekli düzenlemeleri yapmak ve uygulamak.
- Çalışma Programı ve Faaliyet Raporu: Şubenin çalışma planını ve faaliyet raporunu hazırlamak.
- Diğer Görevler: Daire Başkanı tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek.

ÜNİLİĞ ve Okul Spor Kulüpleri Şubesinin görevleri şunlardır:

- Okul Spor Kulüpleri Mevzuatı: Okul spor kulüplerinin kurulması, işleyişi ve denetlenmesine ilişkin gerekli yasal düzenlemeleri hazırlamak ve hayata geçirmek.
- Spor Organizasyonlarının Yönetimi: Okul spor kulüplerinin ulusal ve yerel düzeyde düzenleyeceği resmi spor organizasyonlarına yönelik işlemleri gerçekleştirmek.
- Kulüp Sayısını Artırma: Okul spor kulüplerinin sayısını artırmaya yönelik öneriler geliştirmek ve gerekli çalışmaları yürütmek.
- Üniversite Sporcularıyla İlgili İşlemler: Yükseköğretim kurumlarında eğitim gören öğrenci sporcuların işlemlerini organize etmek ve yürütmek.
- ÜNİLİĞ Planlaması: Üniversiteler arası spor yarışmaları (ÜNİLİĞ) için sezon planlaması yapmak ve yarışmaların düzenleneceği spor dallarını belirlemek.
- Talimatların Güncellenmesi: ÜNİLİĞ spor müsabakaları için uluslararası oyun kurallarını ve ilgili spor federasyonlarının talimatlarını takip ederek ÜNİLİĞ düzenlemelerini yenilemek ve yayımlamak.

- Görüş Sunma ve Talepleri Yanıtlama: Şubenin görev ve sorumluluk alanına giren konularda görüş bildirmek ve gelen soru önermeleri ile bilgi taleplerine cevap vermek.
- Mevzuat Uygulaması ve Takibi: Görevlerini yasalara, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine ve diğer mevzuatlara uygun şekilde yerine getirmek; mevzuat değişikliklerini takip ederek gerekli düzenlemeleri yapmak ve uygulamak.
- Çalışma Programı ve Raporlama: Şube faaliyetleri ile ilgili çalışma planlarını oluşturmak ve faaliyet raporlarını hazırlamak.
- Ek Görevlerin Yerine Getirilmesi: Daire Başkanı tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Öğrenci Sporcu İşleri Şubesinin görevleri şunlardır:

- Milli Sporcuların Burs İşlemleri: Olimpik ve Paralimpik branşlarda uluslararası müsabakalarda başarı elde eden milli sporculara, eğitim kurumları tarafından sağlanacak burslarla ilgili iş ve işlemleri yürütmek.
- Başarı Burslarının Düzenlenmesi: Bakanlık tarafından belirlenen kriterler doğrultusunda, Olimpik ve Paralimpik branşlarda ulusal veya uluslararası yarışmalarda başarılı olan sporculara, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı özel öğretim kurumlarının vereceği burs işlemlerini organize etmek.
- Üniversite Nakil İşlemleri: Yükseköğretim Kurulu ile yapılan protokol çerçevesinde, üniversitelerdeki öğrenci sporcuların spor yaşamlarını sürdürebilmeleri için tercih ettikleri illerdeki üniversitelere nakil işlemlerini gerçekleştirmek.
- Görüş Bildirme ve Talepleri Yanıtlama: Şubenin sorumluluk alanına giren konularla ilgili görüş sunmak ve gelen soru önermeleri ile bilgi edinme başvurularına cevap vermek.
- Mevzuat Uygulaması ve Takibi: Şubenin görevlerini ilgili yasal düzenlemelere uygun olarak yerine getirmek; mevzuat değişikliklerini takip ederek gerekli düzenlemeleri yapmak ve görev alanındaki konularda araştırma yaparak bunların uygulanmasını sağlamak.
- Çalışma Planı ve Raporlama: Şubenin faaliyetleri ile ilgili yıllık çalışma programlarını oluşturmak ve faaliyet raporlarını hazırlamak.

- Ek Görevlerin Yerine Getirilmesi: Daire Başkanı tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek.

2.2.4.1. Okul Sporları Daire Başkanlığının Amaçları ve Hedefleri

- Sporcu Öğrencilerin Desteklenmesi: İlkokul, ortaokul ve lise seviyesindeki öğrencilerin, Bakanlık tarafından belirlenen spor branşlarında spor yapmalarını ve müsabakalara katılmalarını teşvik etmek.
- Fiziksel Etkinliklere Katılımın Artırılması: İlkokul Fiziksel Etkinlikleri (İFET) ve Geleneksel Çocuk Oyunları (GÇO) gibi faaliyetlere katılımı yaygınlaştırmak.
- Sağlıklı Bireyler Yetiştirme: Öğrencilerin zihinsel ve fiziksel olarak sağlıklı bireyler olmalarını sağlamak ve obezite oranını azaltmaya yönelik çalışmalar yapmak.
- Spor Kültürünün Yaygınlaştırılması: Okullarda spor kültürünü ve olimpiik değerleri öğrencilere kazandırmak.
- Zararlı Alışkanlıklardan Koruma: Öğrencilerin sportif etkinliklere ve oyunlara yönlendirilerek zararlı alışkanlıklardan uzak durmalarını sağlamak.
- Performans Sporcularının Keşfi: Ülkemizi uluslararası düzeyde temsil edebilecek yetenekli sporcuları erken yaşta keşfetmek ve desteklemek için uygun ortamlar hazırlamak.
- Uluslararası Temsil: Uluslararası Okul Sporları Federasyonu (ISF) tarafından düzenlenen yarışmalarda ülkemizi başarılı bir şekilde temsil etmek.
- Sporcu Burslarının Desteklenmesi: İlkokuldan üniversiteye kadar her seviyedeki başarılı sporcu öğrencilerin, Türkiye’de ilk kez uygulanan sporcu burslarından yararlanmalarını sağlayarak eğitim ile sporu birlikte sürdürmelerine olanak tanımak.
- Lisanslı Sporcu Olmanın Teşviki: İlkokul, ortaokul ve lise seviyesindeki tüm öğrencilerin en az bir spor dalında lisanslı sporcu olmalarını sağlamak.
- Erken Yaşta Spor Yeteneklerinin Keşfi: İFET ve GÇO etkinliklerini yaygınlaştırarak, çocukların erken yaşta sportif becerilerini ortaya çıkarmalarına yardımcı olmak.

- Spor Yarışmalarına Katılımın Artırılması: Farklı yaş gruplarında ve spor dallarında düzenlenen yerel ve ulusal düzeydeki okul spor yarışmalarına katılımı artırarak uluslararası düzeyde başarılı olabilecek sporcuları ortaya çıkarmak.
- Sporcu Burslarının Yaygınlaştırılması: Tüm eğitim kademelerinde başarılı sporcu öğrencilerin daha fazla sporcu bursundan yararlanmasını sağlamak ve bu bursların kapsamını genişletmek.

2.2.5.Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Okul Sporlarına Katkısı

Okul sporları, beden eğitimi ve sporun tüm akademik hedeflerini taşır ve sporun rekabetçi ve eğitimsel yönlerini aynı anda içinde barındırır. Bu tür faaliyetler, takım ruhunun gelişmesine, sportmenliğin yaygınlaşmasına, öz güvenin ve öz düzenlemenin artmasına katkı sağlar. Katılımcılar, akademik başarıda, okula devam alışkanlığında ve disiplin sorunlarıyla baş etmede daha başarılı olma eğilimindedirler. Ayrıca, okul sporlarının ve beden eğitimi öğretmenlerinin, sporun topluma yayılmasında önemli bir rol oynadığı göz ardı edilemez (Çolakoğlu ve Karaküçük, 2006).

“Korkmaz ve ark. (2007) tarafından yapılan bir araştırmada incelenen beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin davranışlarına göre; bu öğretmenler, okul takımlarını yönetmekle birlikte, öğrencilerle sınıf dışında daha rahat hissettikleri ortamlarda zaman geçirmektedirler. Araştırmada, beden eğitimi öğretmenlerinin öğrencilerle sorunları çözme konusunda daha samimi ve yakın ilişkiler geliştirdiği ifade edilmiştir. Bu durum, öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlerini sevilen ve örnek alınan kişiler olarak görmelerini sağlayan etkenlerden biri olabilir”.

Beden eğitimi öğretmenlerinin okul sporlarında üstlendiği temel roller; ulusal sporun gelişimi için etkin çalışmalar yapmak, potansiyel sporcuları belirlemek, yetenek taraması yapmak, okul dışındaki sportif etkinlikleri yönetmek ve spora başlama yaşındaki geniş öğrenci kitlesini farklı spor branşlarına yönlendirmektir. Bu roller, beden eğitimi öğretmenlerinin önemli görevler ve sorumluluklar üstlendiğini göstermektedir (Aslan ve Sağın, 2021).

Beden eğitimi öğretmenleri, ekonomik kısıtlamalar veya ailelerin spor konusundaki tutumları nedeniyle birçok öğrenci için fiziksel aktiviteye katılma fırsatı sağlayan bir

konumdadır. Öğretmenlerin, öğrencileri başarıya ulaştırmak ve yeteneklerini geliştirmenin yanı sıra, beden eğitimi aracılığıyla fair play ve etik gibi kavramları da öğretmeleri, okul sporlarındaki beden eğitimi öğretmenlerinin rolleri arasında yer almaktadır (Çavdar vd., 2019).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Tarama modelleri, "çok sayıda unsurun bulunduğu bir toplulukta, topluluk hakkında genel bir yargıya ulaşmak amacıyla, topluluğun tamamında ya da seçilen bir örneklem grubu üzerinde yapılan incelemeler" olarak tanımlanabilir. Araştırmada ele alınan olay, birey veya nesne, herhangi bir müdahale veya değişiklik yapılmaksızın mevcut haliyle betimlenmeye çalışılmıştır" (Karasar, 2017).

3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini, 2023-2024 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Balıkesir ilinde Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı devlet okullarında ortaokul ve liselerde görev yapmakta olan beden eğitimi ve spor öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın

örneklemini ise 197 kadın, 261 erkek olmak üzere toplam 458 beden eğitimi ve spor öğretmeni oluşturmaktadır. Bu sayı üzerinden evreni belirli örneklem belirleme formülasyonu dikkate alınarak hesaplanan örneklem sayısı %95 güven seviyesi ve %5 kabul edilebilir hata için 227'dir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu ve araştırmaya katılan öğretmenlerin okul sporlarını değerlendirme düzeylerinin incelenmesi için Gül ve ark. (2020), tarafından geliştirilen okul sporları değerlendirme ölçeği kullanılmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan öğretmenlerin kişisel ve sosyal özelliklerini kapsayan sorulardan oluşmuştur. Kişisel bilgi formunda öğretmenlerin cinsiyeti, yaşı, eğitimi, okul türü ile ilgili sorular bulunmaktadır.

3.3.2. Okul Sporları Değerlendirme Ölçeği

Bu araştırmada kullanılan ölçek Gül ve ark. (2020) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin iç tutarlılığını ve güvenilirliğini test etmek amacıyla, ölçeğin tümüne ve alt boyutlarına ait Cronbach α katsayısı hesaplanmış ve her bir alt boyutun yüksek güvenilirlik seviyesine sahip olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin tümü için hesaplanan Cronbach α katsayısının 0.92 olduğu ve bu sonuçların ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğunu gösterdiği sonucuna varılmıştır. Ayrıca, doğrulayıcı faktör analizi sonuçları, ölçeğin yapı geçerliliğinin sağlandığını desteklemektedir. Bu bulgulara dayanarak, geliştirilen ölçeğin okul sporlarını değerlendirmede kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir araç olduğu sonucuna varılmıştır. Ölçeğin Likert ölçeği tanımı ise, "1= Kesinlikle Katılmıyorum; 2= Katılmıyorum; 3= Kararsızım; 4= Katılıyorum; 5= Kesinlikle Katılıyorum" şeklinde yapılmıştır.

Okul Sporları Gelişim Alt Boyutu (OSGA): Okul sporları, sporda ilerlemeye, yeteneklerin keşfine, antrenmanlara kolaylıkla katılıma, spor yapma fırsatlarına, sporu benimsemeye, fiziksel ve zihinsel sağlığın korunmasına, düzenli egzersiz alışkanlığına,

amatör ruhun sürdürülmesine, potansiyel sporcuların keşfine ve sportif aktivitelerin artmasına olanak sağlar.

Okul Sporları Fayda Alt Boyutu (OSFA): Okul sporları, öğrencilerin bir araya gelerek sosyalleşmelerine, hareket becerileri geliştirmelerine, spor alanlarına erişimlerini sağlamalarına, okula olan bağlılıklarını artırmalarına, okul ruhunu benimsemelerine ve okul taraftarlığı bilincinin güçlenmesine katkı sağlar. Ayrıca, eğitim ve öğretim sürecinde sportif faaliyetlerin kolayca gerçekleştirilmesine olanak tanır ve öğrencilere sporun hem aktif hem de pasif katılımı için fırsatlar sunar.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında, veri ve bilgi toplamak amacıyla Google Forms ölçek yazılımı kullanılmıştır. Ölçek formları, internet üzerinden erişime sunulmuş ve formun bulunduğu URL bağlantısı, katılımcılara “WhatsApp” uygulaması aracılığıyla iletilmiştir. Katılımcılar, çevrim içi olarak doldurdıkları formu “kaydet-gönder” seçeneğiyle göndermişlerdir.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada yer alan ölçek formlarının analizinde SPSS 25.0 yazılımı kullanılmıştır. Google Forms aracılığıyla elde edilen veriler SPSS programına aktarıldıktan sonra gerekli analizler yapılmıştır. Tabachnick ve Fidell’e (2013) göre, verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini anlamak için Çarpıklık (Skewness) ve Basıklık (Kurtosis) değerleri dikkate alınmalıdır. Bu değerlerin -1.5 ile +1.5 aralığında yer alması, örneklemin normal dağıldığına işaret eder. Test sonuçlarına göre, verilerin normal dağılım göstermediği durumlarda “Mann-Whitney U testi” ve “Kruskal-Wallis” analizleri uygulanmış; normal dağılım gösteren verilerde ise “t testi” ve “Anova testi” kullanılmıştır. Araştırmamızda Cronbach α katsayısı 0.97 olarak bulunmuştur.

3.6. Araştırmanın Etik İlkeleri

Araştırmanın Etik kurul onayı Balıkesir Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Komisyonunun 03.04.2024 tarihli ve 2024/03 sayılı toplantısında alınan karar gereği uygun bulunmuştur.

4. BULGULAR

4.1. Araştırmaya Katılan Bireylerin Sosyo-Demografik Değişkenlere İlişkin Analiz Sonuçları

Yapılan araştırmada okul sporları değerlendirme ölçeğine katılan bireylerin demografik özellikleri **Tablo 4.1.**'de verilmiştir.

Tablo: 4.1. Araştırmaya katılan bireylerin sosyo-demografik değişkenlere ilişkin analiz sonuçları.

DEĞİŞKENLER	ALT KATEGORİLER	N	%	TOPLAM
Cinsiyet	Kadın	197	43.0	458
	Erkek	261	57.0	
Meslek Yılı	1-5 Yıl	0	0	458
	6-10 Yıl	84	18.3	
	11-15 Yıl	215	46.9	
	16-20 Yıl	74	16.2	
	21 Yıl ve Üzeri	85	18.6	
Yaş	25-30 Yaş	10	2.2	458
	31-36 Yaş	80	17.5	
	37-45 Yaş	248	54.1	
	46-51 Yaş	80	17.5	
	52 Yaş ve Üzeri	40	8.7	
Eğitim Durumu	Lisans	371	81.0	458
	Yüksek Lisans	81	17.7	
	Doktora	6	1.3	
Çalışılan Okul Türü	Ortaokul	313	68.3	458
	Lise	145	31.7	

Çalışmaya katılan bireylerin sosyo-demografik bilgileri incelendiğinde; 197 (%43.0) Kadın, 261 (% 57.0) Erkek birey, 6-10 yıl görev yapan 84 (% 18.3), 11-15 yıl görev yapan, 215 (% 46.9), 16-20 yıl görev yapan, 74 (% 16.2), 21 yıl ve üzeri görev yapan, 85 (%18.6),25-30 yaş,10 (% 2.2), 31-36 yaş,80(% 17.5), 37-45 yaş, 248 (% 54,1), 46-51 yaş, 80 (% 17.5), 52 yaş ve üzeri, 40 (% 8.7), lisans, 371 (% 81.0), yüksek lisans, 81 (% 17.7), doktora, 6 (% 1.3), ortaokulda görev yapan, 313 (% 68.3), lisede görev yapan, 145 (% 31.7) olarak tespit edilmiştir.

4.2. Güvenirlilik Analizi

Bu bölüm, elde edilen verilerin istatistiksel analiz sonuçlarını içermektedir. Araştırmada kullanılan ölçeğin toplam puanları ve alt boyutları için iç tutarlılık katsayıları ile birlikte tanımlayıcı değerler Tablo 4.2' de sunulmuştur.

Tablo: 4.2. Ölçekler ve alt boyutları geçerlilik ve güvenilirlik analizi sonuçları.

ÖLÇEK – ALT BOYUT	CRONBACH'S ALPHA	MADDE SAYISI
Okul Sporları Gelişim	0.95	10
Okul Sporları Fayda	0.92	8
Okul Sporları Değerlendirme Ölçeği	0.97	18

Tablo 4.2'de belirtildiği üzere, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerine yönelik uygulanan 18 maddelik "Okul Sporları Değerlendirme" ölçeğinin "Cronbach's Alpha" güvenilirlik katsayısının 0,97 olduğu, "Okul Sporları Gelişim" alt boyutunun "Cronbach's Alpha" güvenilirlik katsayısının 0,95 ve "Okul Sporları Fayda" alt boyutunun "Cronbach's Alpha" güvenilirlik katsayısının 0,92 olduğu görülmektedir.

4.3. Okul Sporlarını Değerlendirme Ölçeği ve Alt Boyutlarına İlişkin Tanımlayıcı Değerler

Katılımcıların "Okul Sporları Değerlendirme Ölçeği" ve alt boyutlarına ilişkin minimum ve maksimum puanları **Tablo 4.3.**'te verilmiştir.

Tablo 4.3. Ölçek ve alt boyutlarına ilişkin toplam puanları.

ÖLÇEK ALT BOYUTU	Minimum	Maximum	\bar{x}	Ss
Okul Sporları Gelişim	1,40	5,00	4,1434	,75120
Okul Sporları Fayda	1,50	5,00	4,1714	,70096
Toplam Puan	1,44	5,00	4,1559	,71688

Tablo 4.3.'te görüldüğü üzere katılımcıların ölçek toplam puanları ve ölçek alt boyutlarına ilişkin toplam puanlarına bakıldığında “Okul Sporları Gelişim” (4.14), “Okul Sporları Fayda” (4.17), ölçek toplam puanının (4.15) olduğu görülmektedir.

4.4. Okul Sporları Değerlendirme Ölçeğinin “Cinsiyet” Değişkenine Göre t Testi Sonuçları

Araştırmaya katılan bireylerin cinsiyet değişkenine göre okul sporları değerlendirme ölçeği ve alt boyutlarından aldıkları toplam puanlar arasında farklılık olup olmadığını belirlemek için “t Testi” analizi gerçekleştirilmiş ve sonuçları **Tablo 4.4'** te sunulmuştur.

Tablo 4.4. Okul sporları değerlendirme ölçeğinin cinsiyet değişkenine göre t Testi sonuçları.

ALT BOYUT	CİNSİYET	N	\bar{X}	SS	t	p
Gelişim	Kadın	197	3,96	,81624	-4.465	,000*
	Erkek	261	4,28	,66769		
Fayda	Kadın	197	4,02	,80975	-3.730	,000*
	Erkek	261	4,28	,58437		
OSDÖ	Kadın	197	3,99	,80578	-4,209	,000*
	Erkek	261	4,28	,61449		

Tablo 4.4'te, “Gelişim” alt boyutunda cinsiyete göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık vardır ($t=-4.465$; $p<0.05$). Buna göre erkek öğretmenlerin ($\bar{X}=4.28$, $SS=.66$) kadın öğretmenlere göre ($\bar{X}=3.96$, $SS=.81$) okul sporlarında gelişime bakış açılarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

“Fayda” alt boyutunda cinsiyete göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık vardır ($t= -3.730$; $p<0.05$). Buna göre erkek öğretmenlerin ($\bar{X}=4.28$, $SS=.58$) kadın öğretmenlere göre ($\bar{X}=4.02$, $SS=.80$) okul sporlarında faydaya bakış açılarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Ölçek toplam puanında cinsiyete göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık vardır ($t=-4.209$; $p<0.05$). Buna göre erkek öğretmenlerin ($\bar{X}=4.28$, $SS=.61$) kadın öğretmenlere göre ($\bar{X}=3.99$, $SS=.80$) okul sporlarına bakış açılarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

4.5. Okul Sporları Değerlendirme Ölçeğinin “Meslek Yılı” Değişkenine Göre Anova Testi Sonuçları

Tablo 4.5. Okul sporları değerlendirme ölçeği meslek yılı açısından betimsel analiz testi sonuçları

Alt Boyut	Meslek Yılı	N	\bar{X}	SS	P
Gelişim	6-10 Yıl	84	3.85	1.10	.000
	11-15 Yıl	215	4.28	.60	
	16-20 Yıl	74	3.98	.83	
	21 Yıl ve Üzeri	85	4.26	.41	
	Toplam	458	4.14	.75	
Fayda	6-10 Yıl	84	3.98	.97	.000
	11-15 Yıl	215	4.29	.61	
	16-20 Yıl	74	3.94	.78	
	21 Yıl ve Üzeri	85	4.22	.33	
	Toplam	458	4.17	.70	
OSDÖ	6-10 Yıl	84	3.91	1.03	.000
	11-15 Yıl	215	4.27	.59	
	16-20 Yıl	74	3.97	.80	
	21 Yıl ve Üzeri	85	4.24	.35	
	Toplam	458	4.15	.71	

“Gelişim” boyutunda meslek yılına göre yapılan betimsel analiz sonuçlarına göre en yüksek ortalama ($\bar{X}=4.28$ $SS=.60$) “11-15 yıl” meslek yılı olan öğretmenlere ait iken, en düşük ortalama ($\bar{X}= 3.85$, $SS=1.10$) “6-10 yıl” meslek yılı olan öğretmenlere ait olduğu tespit edilmiştir.

“Fayda” boyutunda meslek yılına göre yapılan betimsel analiz sonuçlarına göre en yüksek ortalama ($\bar{X}=4.29$ $SS=.61$) “11-15 yıl” meslek yılı olan öğretmenlere ait iken en düşük ortalama ($\bar{X}= 3.94$, $SS=.78$) “16-20 yıl” meslek yılı olan öğretmenlere ait olduğu tespit edilmiştir.

“Ölçeğin genelinde meslek yılına göre yapılan betimsel analiz sonuçlarına göre en yüksek ortalama ($\bar{X}=4.27$ $SS=.59$) “11-15 yıl” meslek yılı olan öğretmenlere ait iken, en düşük ortalama ($\bar{X}= 3.91$, $SS=1.03$) “6-10 yıl” meslek yılı olan öğretmenlere ait olduğu

tespit edilmiştir.

Yapılan analizlere göre ölçeğin genelinde ve her bir alt boyutta varyansların heterojen olduğu tespit edilmiştir ($p<.05$). Ölçeğin genelinde ve alt boyutlarında ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır. Analiz sonucuna göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık varsa hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için Tamhane testi yapılmıştır. ANOVA analizi sonuçları Tablo 4.6’da verilmiştir.

Tablo: 4.6. Okul sporları değerlendirme ölçeğinin meslek yılı değişkenine göre Anova Testi sonuçları.

Alt Boyut		Kareler Toplamı	Kareler Ortalaması	F	p	Farkın Kaynağı
Gelişim	Gruplar Arası	12.839	4.280	7.929	.000	2>1 ve 4
	Grup İçi	245.046	.540			
	Toplam	257.885				
Fayda	Gruplar Arası	10.288	3.429	7.267	.000	2>1 ve 3
	Grup İçi	214.257	.472			
	Toplam	224.545				
Ölçeğin Geneli	Gruplar Arası	11,322	3,774	7.665	.000	2>1,3 ve 4
	Grup İçi	223.541	.492			
	Toplam	234.863				

* $p<.05$

“Gelişim” alt boyutunda da gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu ($F=7.929$; $p<.05$) belirlenmiştir. Tamhane testi sonucunda “6-10 yıl” ile “11-15 yıl” ve “21 yıl ve üzeri” meslek yılı olan öğretmenler arasında olduğu görülmüştür. “6-10 yıl” meslek yılı olan öğretmenlerin ortalamaları, “11-15 yıl” ve “21 yıl ve üzeri” meslek yılı olan öğretmenlerin ortalamasından daha düşüktür.

“Fayda” alt boyutunda da gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu ($F=7.267$; $p<.05$) belirlenmiştir. Tamhane testi sonucunda “6-10 yıl” ile “11-15 yıl” ve “21 yıl ve üzeri” meslek yılı olan öğretmenler arasında olduğu görülmüştür. “6-10 yıl” meslek yılı olan öğretmenlerin ortalamaları, “11-15 yıl” ve “21 yıl ve üzeri” meslek yılı olan öğretmenlerin ortalamasından daha düşüktür.

Ölçeğin genelinde gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu ($F=7.665$; $p<.05$) belirlenmiştir. Tamhane testi sonucunda “6-10 yıl” ile “11-15 yıl” ve “21 yıl ve üzeri” meslek yılı olan öğretmenler arasında olduğu görülmüştür. “6-10 yıl” meslek yılı olan öğretmenlerin ortalamaları, “11-15 yıl” ve “21 yıl ve üzeri” meslek yılı olan öğretmenlerin ortalamasından daha düşüktür. “11-15 yıl” ve “16-20 yıl” meslek yılı olan öğretmenler arasında fark görülmüştür. “11-15 yıl” meslek yılı olan öğretmenlerin ortalamaları, “16-20 yıl” meslek yılı olan öğretmenlerin ortalamasından daha yüksektir.

4.7. Okul Sporları Değerlendirme Ölçeğinin “Yaş” Değişkenine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Araştırmaya katılan bireylerin yaş değişkenine göre okul sporları değerlendirme ölçeği ve alt boyutlarından aldıkları toplam puanlar arasında farklılık olup olmadığını belirlemek için “Kruskal-Wallis” Testi analizi gerçekleştirilmiş ve sonuçları **Tablo 4.7'** de sunulmuştur.

Tablo 4.7. Okul sporları değerlendirme ölçeğinin yaş değişkenine göre Kruskal Wallis Testi sonuçları

ALT BOYUT	YAŞ	n	SIRA ORT.	SD	X ²	P
OKUL SPORLARI GELİŞİM	25-30	10	297,25	4	3,221,	522
	31-36	80	222,83			
	37-45	248	226,86			
	46-51	80	230,41			
	52 Yaş ve Üzeri	40	240,43			
OKUL SPORLARI FAYDA	25-30	10	269,00	4	6,378,	173
	31-36	80	240,73			
	37-45	248	234,24			
	46-51	80	219,89			
	52 Yaş ve Üzeri	40	187,00			

Tablo 4.7' de, araştırmaya katılan bireylerin yaş değişkeni üzerine yapılan Kruskal-Wallis testi sonuçları incelendiğinde, "Okul Sporları Değerlendirme Ölçeği" alt boyutları olan "Okul Sporları Gelişim" ($p= .522$) ve " Okul Sporları Fayda" ($p= .173$) alt boyutlarında anlamlı fark bulunmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

4.8. Okul Sporları Değerlendirme Ölçeğinin “Eğitim Durumu” Değişkenine Göre Kruskal Wallis Testi Sonuçları

Araştırmaya katılan bireylerin eğitim durumu değişkenine göre okul sporları değerlendirme ölçeği ve alt boyutlarından aldıkları toplam puanlar arasında farklılık olup olmadığını belirlemek için “Kruskal-Wallis” Testi analizi gerçekleştirilmiş ve sonuçları **Tablo 4.8'** de sunulmuştur.

Tablo: 4.8. Okul sporları değerlendirme ölçeğinin eğitim durumu değişkenine göre Kruskal Wallis Test sonuçları.

ALT BOYUT	EĞİTİM DURUMU	n	SIRA ORT.	SD	X ²	P
OKUL SPORLARI GELİŞİM	Lisans	371	227,75	2	2,240	,326
	Yüksek Lisans	81	231,68			
OKUL SPORLARI FAYDA	Doktora	6	308,50	2	4,767	,092
	Lisans	371	234,64			
OKUL SPORLARI FAYDA	Yüksek Lisans	81	212,72	2	4,767	,092
	Doktora	6	138,00			

Tablo 4.8'de araştırmaya katılan bireylerin eğitim durumu değişkeni üzerine yapılan “Kruskal-Wallis” testi sonuçları incelendiğinde, "Okul Sporları Değerlendirme Ölçeği" alt boyutları olan "Okul Sporları Gelişim" ($p = .326$) ve "Okul Sporları Fayda" ($p = .092$) alt boyutlarında anlamlı fark bulunmadığı tespit edilmiştir ($p > 0.05$).

4.9. Okul Sporları Değerlendirme Ölçeğinin “Okul Türü” Değişkenine Göre t Testi Sonuçları

Araştırmaya katılan bireylerin cinsiyet değişkenine göre okul sporları değerlendirme ölçeği ve alt boyutlarından aldıkları toplam puanlar arasında farklılık olup olmadığını belirlemek için “t Testi” analizi gerçekleştirilmiş ve sonuçları **Tablo 4.8'**de sunulmuştur.

Tablo: 4.9. Okul sporları değerlendirme ölçeğinin “okul türü” değişkenine göre t Test sonuçları

ALT BOYUT	OKUL TÜRÜ	N	\bar{X}	SS	t	p
Gelişim	Ortaokul	313	4,11	,80981	-4.465	,273
	Lise	145	4,20	,60438		
Fayda	Ortaokul	313	4,13	,77034	-3.730	,136
	Lise	145	4,24	,51576		
OSDÖ	Ortaokul	313	4,12	,78229	-4,209	,199
	Lise	145	4,21	,54695		

Tablo 4.9'da araştırmaya katılan bireylerin okul türü değişkeni üzerine yapılan t testi sonuçları incelendiğinde, "Okul Sporları Değerlendirme Ölçeği" alt boyutları olan "Okul Sporları Gelişim" ($p= .222$) ve "Okul Sporları Fayda" ($p= .136$) alt boyutlarında ve ölçek genel toplamında ($p=.199$) anlamlı fark bulunmadığı tespit edilmiştir.

5. TARTIşMA

Okul sporları değerlendirme ölçeğinin cinsiyet, meslek yılı, yaş, eğitim durumu ve çalışılan okul türüne göre değerlendirilmesi;

Tablo 4.3 'te öğretmenlerin okul sporları değerlendirme ölçek toplam puanı (4.15) ile okul sporları gelişim (4.14) ve okul sporları fayda (4.17) alt boyut toplam puanları yüksek bulunmuştur. Bu bulgu öğretmenlerin okul sporlarına karşı değerlendirmelerinin olumlu bir seviyede olduğunu göstermektedir. Çetin (2023) okul yöneticilerinin okul sporlarına ilişkin tutumlarını belirlemeyi amaçladığı çalışmasında ölçek toplam puanlarında elde edilen sonuçlara yakın değer bulmuştur.

Tablo 4.4'te, "Gelişim" alt boyutunda cinsiyete göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık vardır ($t=-4.465$; $p<0.05$). Buna göre erkek öğretmenlerin ($\bar{X}=4.28$, $SS=.66$) kadın öğretmenlere göre ($\bar{X}=3.96$, $SS=.81$) okul sporlarında gelişime bakış açılarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. "Fayda" alt boyutunda cinsiyete göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık vardır ($t=-3.730$; $p<0.05$). Buna göre erkek öğretmenlerin ($\bar{X}=4.28$, $SS=.58$) kadın öğretmenlere göre ($\bar{X}=4.02$, $SS=.80$) okul sporlarında faydaya bakış açılarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ölçek toplam puanında cinsiyete göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık vardır ($t=-4.209$; $p<0.05$). Buna göre erkek öğretmenlerin ($\bar{X}=4.28$, $SS=.61$) kadın öğretmenlere göre ($\bar{X}=3.99$, $SS=.80$) okul sporlarına bakış açılarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular, erkek öğretmenlerin okul sporlarına yönelik "gelişim" ve "fayda" alt boyutlarında kadın öğretmenlere kıyasla daha olumlu bir bakış açısına sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca, ölçek toplam puanları

açısından da erkek öğretmenlerin okul sporlarına yönelik genel algılarının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, cinsiyetin okul sporlarına yönelik algılarda önemli bir farklılaştırıcı faktör olabileceğini ve bu bağlamda cinsiyet temelli yaklaşımların göz önünde bulundurulmasının faydalı olabileceğini ortaya koymaktadır. Laker (2012), sporun genellikle erkek egemen bir kültür olduğunu ve üniversite düzeyinde sporun cinsiyet üzerindeki etkilerini incelediği araştırmada, sporun erkekler arasında daha fazla popüler olduğunu, bu durumun da cinsiyet rollerinin pekişmesine ve kadınların spor alanında yaşadığı engellere neden olduğunu ortaya koymuştur. Yılmaz ve Aydın (2019), çalışmalarında anlamlı fark tespit etmiş, bu farkın erkek öğretmenlerden kaynaklandığı belirlenmiştir. Erkek beden eğitimi öğretmenlerinin daha geniş bir spor altyapısına ve kaynaklara erişim sağlamasından kaynaklandığı düşünülebilir.

Tablo 4.5 ve 4.6'da meslek yılı değişkeni "Gelişim" alt boyutunda da gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu ($F=7.929$; $p<.05$) belirlenmiştir. Tamhane testi sonucunda "6-10 yıl" ile "11-15 yıl" ve "21 yıl ve üzeri" meslek yılı olan öğretmenler arasında olduğu görülmüştür. "6-10 yıl" meslek yılı olan öğretmenlerin ortalamaları, "11-15 yıl" ve "21 yıl ve üzeri" meslek yılı olan öğretmenlerin ortalamasından daha düşüktür. Bu durum, mesleğin ilk yıllarından sonra bir öğrenme ve gelişim süreci yaşandığını ve kıdem arttıkça bu sürecin devam ettiğini düşündürmektedir. Mesleğin orta evresi (6-10 yıl), öğretmenlerin mesleki becerilerini geliştirme ve öz yeterliliklerini artırma konusunda daha motive olması gerektikleri bir dönem olabilir. Ancak kıdem ilerledikçe, kazanılan birikim ve tecrübe ile bu gelişim algısı artmış olabilir. "Fayda" alt boyutunda da gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu ($F=7.267$; $p<.05$) belirlenmiştir. Tamhane testi sonucunda "6-10 yıl" ile "11-15 yıl" ve "21 yıl ve üzeri" meslek yılı olan öğretmenler arasında olduğu görülmüştür. "6-10 yıl" meslek yılı olan öğretmenlerin ortalamaları, "11-15 yıl" ve "21 yıl ve üzeri" meslek yılı olan öğretmenlerin ortalamasından daha düşüktür. "Fayda" alt boyutunda da "6-10 yıl" meslek yılına sahip öğretmenlerin algılarının, "11-15 yıl" ve "21 yıl ve üzeri" meslek yılına sahip öğretmenlere göre daha düşük olduğu görülmüştür. Bu bulgu, meslek yaşamının erken dönemlerinde öğretmenlerin sundukları katkının az ancak kıdemle birlikte bu algının artabileceğini ortaya koymaktadır. Öğretmenlerin fayda algısındaki bu artış, mesleki bilgi ve tecrübe açısından ele alınmalıdır. Özellikle kıdemli öğretmenlerin, meslek hayatlarının ilerleyen dönemlerinde daha anlamlı roller üstlenmeleri ve mesleki tatminlerini artıracak stratejiler geliştirilmesi önem arz etmektedir. Ölçeğin genelinde

gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu ($F=7.665$; $p<.05$) belirlenmiştir. Tamhane testi sonucunda “6-10 yıl” ile “11-15 yıl” ve “21 yıl ve üzeri” meslek yılı olan öğretmenler arasında olduğu görülmüştür. “6-10 yıl” meslek yılı olan öğretmenlerin ortalamaları, “11-15 yıl” ve “21 yıl ve üzeri” meslek yılı olan öğretmenlerin ortalamasından daha düşüktür. “11-15 yıl” ve “16-20 yıl” meslek yılı olan öğretmenler arasında fark görülmüştür. “11-15 yıl” meslek yılı olan öğretmenlerin ortalamaları, “16-20 yıl” meslek yılı olan öğretmenlerin ortalamasından daha yüksektir. Ölçeğin genelinde, özellikle “6-10 yıl” meslek yılına sahip öğretmenlerin ortalamalarının, “11-15 yıl” ve “21 yıl ve üzeri” meslek yılına sahip öğretmenlerden daha düşük olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, “11-15 yıl” ve “16-20 yıl” meslek yılına sahip öğretmenler arasında da anlamlı bir farklılık bulunmuş ve bu fark, “11-15 yıl” meslek yılına sahip öğretmenlerin lehine olmuştur. Bu bulgu, meslek hayatında kritik eşiklerin olduğunu ve bu eşiklerin öğretmenlerin algı ve deneyimlerini etkileyebileceğini göstermektedir. “11-15 yıl” kıdem aralığındaki öğretmenlerin, meslek deneyimlerini anlamlı bir şekilde artırdığı ancak “16-20 yıl” aralığında bir düşüş yaşadığı söylenebilir. Bu sonuçlar, mesleki kıdemin, öğretmenlerin mesleki algı ve deneyimlerini şekillendirmede kritik bir faktör olabileceğine işaret etmektedir. Smith vd. (2016) yaptığı çalışma, öğretmenlerin mesleki deneyiminin spor programlarının kalitesini etkileyebileceğini öne sürmektedir. Bununla birlikte, Johnson ve Smith'in (2018), uzun yıllar boyunca öğretmenlik yapmanın getirdiği deneyim, öğretmenlerin öğrencilerle iletişim kurma, ders planlama ve değerlendirme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olduğunu belirtmişlerdir. Bu nedenle, daha deneyimli öğretmenlerin “Okul Sporları Gelişim” ve “Okul Sporları Fayda” alt boyutlarında daha yüksek performans göstermesi beklenebilir. Mesleki deneyimin yanı sıra, eğitim sistemindeki değişikliklerin ve yeni pedagojik yaklaşımların öğretmenlerin performansını etkileyebileceği düşünülmektedir. Örneğin, yeni eğitim trendleri ve teknolojik gelişmeler, daha yeni öğretmenlerin “Okul Sporları Gelişim” ve “Okul Sporları Fayda” alt boyutlarında daha başarılı olmalarını sağlayabilir (Brown, 2017). Okul yönetimi ve kaynakların dağıtımı gibi kurumsal faktörlerin, öğretmenlerin performansını etkilediği bilinmektedir. Örneğin, öğretmenlere sağlanan destek ve kaynaklar, onların “Okul Sporları Gelişim” ve “Okul Sporları Fayda” alt boyutlarında daha etkili olmalarına katkıda bulunabilir (Johnson, 2019).

Tablo 4.7'de, araştırmaya katılan bireylerin yaş değişkeni üzerine yapılan Kruskal-Wallis testi sonuçları incelendiğinde, “Okul Sporları Değerlendirme Ölçeği” alt boyutları olan “Okul Sporları Gelişim” ($p= .522$) ve “Okul Sporları Fayda” ($p= .173$) alt

boyutlarında anlamlı fark bulunmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$). Bu bulgu, araştırmaya katılan bireylerin yaşlarının, bu ölçek alt boyutları üzerinde belirgin bir etkiye sahip olmadığını göstermektedir. Bu durum, yaşın bu ölçek alt boyutlarına olan etkisinin önemsiz olduğunu ve yaş farklılıklarının bu ölçek alt boyutlarındaki değerlendirmeleri etkilemediğini öne sürmektedir. Ancak, bu sonuçların yorumlanması için diğer değişkenlerin etkisi ve ölçümlerin yapıldığı örneklem grubunun özellikleri de dikkate alınmalıdır. Yaşla birlikte öğretmenler genellikle daha fazla deneyim kazanır ve mesleki gelişim süreçlerini tamamlarlar. Daha deneyimli öğretmenler, öğrencilerin gelişimine daha fazla katkı sağlayacak stratejileri daha etkili bir şekilde uygulayabilirler. Bu nedenle, yaşla birlikte "Okul Sporları Gelişim" ve " Okul Sporları Fayda" alt boyutlarında daha yüksek performans gösterebilirler (Smith ve Brown 2017). Yaşla birlikte, öğretmenlerin öncelikleri ve motivasyonları da değişebilir. Daha genç öğretmenler genellikle daha fazla enerjiye ve yeniliğe sahip olabilirken, yaşlı öğretmenler daha fazla deneyim ve bilgi birikimine sahip olabilirler. Bu durum, her bir yaş grubunun farklı şekillerde "Okul Sporları Gelişim" ve " Okul Sporları Fayda" alt boyutlarında etkili olmasına yol açabilir (Johnson ve White, 2019). Yaşlanmanın doğal bir sonucu olarak, öğretmenlerin fiziksel yetenekleri ve dayanıklılıkları azalabilir. Bu durum, özellikle spor etkinliklerinde daha az aktif olmalarına ve dolayısıyla "Okul Sporları Gelişim" ve " Okul Sporları Fayda" alt boyutlarında daha düşük performans göstermelerine neden olabilir (Güler, 2018). Yaşlı öğretmenlerde mesleki tükenmişlik riski daha yüksek olabilir. Bu durum, öğretmenlerin motivasyonlarını ve performanslarını olumsuz etkileyebilir, bu da "Okul Sporları Gelişim" ve " Okul Sporları Fayda" alt boyutlarında daha düşük puanlar alınmasına neden olabilir. Daha genç öğretmenler genellikle teknoloji ve pedagojik değişimlere daha hızlı adapte olabilirler. Bu da onların daha etkili öğretim stratejileri kullanmalarını ve "Okul Sporları Gelişim" ve " Okul Sporları Fayda" alt boyutlarında daha yüksek performans göstermelerini sağlayabilir (Brown ve Johnson, 2020).

Tablo 4.8'de araştırmaya katılan bireylerin eğitim durumu değişkeni üzerine yapılan "Kruskal-Wallis" testi sonuçları incelendiğinde, "Okul Sporları Değerlendirme Ölçeği" alt boyutları olan "Okul Sporlarında Gelişim" ($p= .326$) ve " Okul Sporlarında Fayda" ($p= .092$) alt boyutlarında anlamlı fark bulunmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$). Bu bulgular, araştırmaya katılan bireylerin eğitim düzeyinin, bu ölçek alt boyutları üzerinde belirgin bir etkiye sahip olmadığını göstermektedir. Yani, bireylerin eğitim seviyeleri, bu ölçek alt boyutlarını değerlendirme konusunda önemli bir farklılık yaratmamaktadır. Ancak, bu

sonuçların tam olarak anlaşılabilmesi için araştırmanın yapıldığı örneklem grubunun özellikleri ve diğer değişkenlerin etkisi de dikkate alınmalıdır. Yüksek eğitim seviyesine sahip öğretmenler genellikle daha kapsamlı bir mesleki bilgiye ve beceriye sahiptir. Lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitim almış öğretmenlerin, özellikle pedagoji, spor bilimi ve öğretim teknikleri konularında daha derin bir anlayışa sahip olmaları beklenir. Bu nedenle, daha yüksek eğitim seviyesine sahip öğretmenlerin "Okul Sporları Gelişim" ve "Okul Sporları Fayda" alt boyutlarında daha yüksek performans sergilemeleri muhtemeldir (Smith ve Brown, 2017). Yüksek lisans ve doktora eğitimi, öğretmenlere araştırma becerileri kazandırır ve eleştirel düşünme yeteneklerini geliştirir. Bu, öğretmenlerin spor programlarını daha etkili bir şekilde planlamalarına ve öğrencilerin gelişimine daha fazla odaklanmalarına yardımcı olabilir (Johnson ve White, 2019). Yüksek eğitim seviyesine sahip öğretmenler genellikle daha yenilikçi öğretim stratejileri ve metotları kullanabilirler. Özellikle yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitim almış öğretmenler, araştırmalara dayalı öğretim ve öğrenme yöntemlerini daha etkin bir şekilde uygulayabilirler. Bu da öğrencilerin "Okul Sporları Gelişim" ve "Okul Sporları Fayda" alt boyutlarında daha fazla ilerleme kaydetmelerine katkı sağlayabilir (Güler, 2018). Yüksek lisans ve doktora programları genellikle öğretmenlere liderlik ve yönetim becerileri kazandırır. Bu beceriler, öğretmenlerin spor programlarını daha etkin bir şekilde yönetmelerine ve öğrencilere daha iyi rehberlik etmelerine yardımcı olabilir. Bazı okullarda, daha yüksek eğitim seviyesine sahip öğretmenlere daha fazla kaynak ve destek sağlanabilir. Bu da onların "Okul Sporları Gelişim" ve "Okul Sporları Fayda" alt boyutlarında daha yüksek performans sergilemelerine katkıda bulunabilir (Brow ve Johnson, 2020).

Tablo 4.9'da araştırmaya katılan bireylerin okul türü değişkeni üzerine yapılan t testi sonuçları incelendiğinde, "Okul Sporları Değerlendirme Ölçeği" alt boyutları olan "Okul Sporları Gelişim" ($p = .222$) ve "Okul Sporları Fayda" ($p = .136$) alt boyutlarında ve ölçek genel toplamında ($p = .199$) anlamlı fark bulunmadığı tespit edilmiştir. Johnson ve Smith (2018), ortaokul ve lise düzeyinde beden eğitimi öğretmenlerinin okul sporları değerlendirmelerindeki performansını inceleyen bu çalışma, ortaokul ve lise öğretmenlerinin öğrencilerin spor gelişimine farklı düzeyde katkı sağladığını ortaya koymuştur. Lise düzeyinde çalışan öğretmenlerin daha fazla deneyim ve kaynaklara erişimleri olduğu için genellikle daha etkili oldukları bulunmuştur. Brown (2017), farklı okul türlerinde çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin okul sporları değerlendirmelerindeki performansını karşılaştıran bu çalışma, öğretmenlerin okul türüne bağlı olarak farklılık

gösterdiğini ortaya koymuştur. Özellikle lise düzeyinde çalışan öğretmenlerin daha yüksek performans gösterdikleri ve öğrencilerin gelişimine daha fazla katkı sağladıkları bulunmuştur. Güler (2020), öğretmenlerin okul türüne göre iş doyumunu ve okul sporları değerlendirmelerindeki performansı arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışma sonucunda, öğretmenlerin daha yüksek performans gösterdikleri okul türlerinde genellikle daha yüksek iş doyumuna sahip olduklarını ve bu durumun öğrencilerin spor gelişimine olumlu katkı sağladığını göstermiştir. Johnson ve Smith (2018), öğrenci gelişimini teşvik etme açısından farklı okul türlerinde çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin etkinliğini araştırmışlardır. Sonuçlar, lise düzeyinde çalışan öğretmenlerin genellikle daha etkili olduğunu ve öğrencilerin spor becerilerini ve genel gelişimini daha iyi desteklediklerini göstermiştir.

6. SONUÇ

Araştırmamızın bu bölümünde, elde edilen sonuçlar ve öneriler sunulmuştur. Araştırmamızın sonuçları, cinsiyet, meslek yılı, yaş, eğitim durumu ve okul türü bağımsız değişkenlerinin beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin okul sporları değerlendirmelerinin incelenmesi biçiminde ele alınmıştır.

Öğretmenlerin okul sporları değerlendirme ölçek toplam puanı ile okul sporları gelişim ve okul sporları fayda alt boyut toplam puanları yüksek bulunmuştur. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin okul sporlarına karşı değerlendirmeleri yüksek oranda olumludur.

Cinsiyet değişkeninde her iki alt boyutta da erkek öğretmenler lehine anlamlı farklılık elde edilmiştir. Meslek yılı değişkeninde farklılıkların meslek yaşamının başlangıç aşamalarında öğretmenlerin sağladıkları katkı düşük bir düzeyde kalırken, kıdem arttıkça bu algının artış eğilimi gösterdiğini ortaya koymaktadır. Öğretmenlerin fayda algısındaki bu artış, mesleki bilgi ve tecrübe bağlamında değerlendirilmelidir.

Son olarak, araştırmanın bulgularını farklı bağlamlarda test etmek, farklı ülkeler veya eğitim sistemleriyle kıyaslamak, elde edilen sonuçların genellenebilirliğini artırabilir. Bu durum, mesleki kıdemin eğitim politikaları üzerindeki etkisini daha net bir şekilde anlamamıza olanak sağlayacaktır.

Yaş değişkeninin okul sporları değerlendirme ölçeği alt boyutları üzerinde belirgin bir etkisi olmadığı bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin eğitim durumu değişkeni ile okul türü değişkeninin okul sporlarını değerlendirme puanları üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı bulunmuştur.

ÖNERİLER

- ✓ Uzun süreli meslek deneyimi olan bireylerin, okul sporları programlarından daha fazla gelişim ve fayda sağladığı görülmektedir. Bu durum, okullardaki spor programlarının sadece öğrencilere değil, aynı zamanda öğretmenlere de fayda sağlayabileceğini göstermektedir. Belki de bu gruplara özel destek programları veya eğitimler düzenlenebilir.
- ✓ Meslek yılına göre öğretmenlere yönelik özel eğitim programları düzenlenebilir. Bu programlar, meslek hayatları boyunca spor etkinliklerinin önemini vurgulayarak öğretmenlerin motivasyonlarını artırabilir ve etkinliklerin daha verimli olmasını sağlayabilir.
- ✓ Yüksek eğitim seviyesine sahip öğretmenlerin, okul sporları programlarının gelişiminde daha etkili olabileceği düşünülebilir. Bu bağlamda, bu öğretmenlere daha fazla destek ve eğitim imkânı sağlanması, spor etkinliklerinin planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesinde daha derin bir bilgi ve anlayışın kullanılmasını sağlayabilir. Bu da öğrencilerin spor programlarından daha fazla fayda sağlamasına yardımcı olabilir.
- ✓ Lise düzeyinde çalışan öğretmenlerin, okul sporları programlarının yönetimi ve öğrenci rehberliği konularında daha deneyimli olabileceği düşünülmektedir. Bu nedenle, bu öğretmenlere yönelik olarak, uzmanlık alanlarına ve pedagojik bilgiye odaklanan mesleki gelişim fırsatları

sunulması, spor etkinliklerinin daha etkili bir şekilde yönetilmesini sağlayabilir ve öğrencilerin gelişimine daha fazla katkı sağlayabilir.

- ✓ Araştırmamızda kullanılan değişkenlerin yanı sıra farklı değişkenlerden de yararlanarak okul sporlarıyla ilgili daha kapsamlı bilgilere ulaşılabilir. Bu sayede, öğretmenlerin okul sporlarıyla ilgili daha etkili bir şekilde değerlendirme yapmalarına ve öğrencilerin okul sporlarına katılımının artışına katkı sağlanabilir.

KAYNAKLAR

Acar, B. (2015). *Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin okul spor faaliyetlerinin organizasyonu ve katılım sorunları ile ilgili görüşlerinin değerlendirilmesi* [Yüksek lisans tezi, Mehmet Akif Üniversitesi].

Almış, S., & Yılmaz, M. T. (2012). İnsanın toplumsal doğası ve toplumsalın sürdürülebilirliği açısından eğitim. *Eğitim Bilim Toplum*, 9(2012), 28-40.

Aslan, M., & Sağın, A. E. (2021). Türkiye'deki okul sporları organizasyonlarının bu organizasyonlara katılan beden eğitimi ve spor öğretmenleri tarafından değerlendirilmesi. *Kafkas Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 26-50.

Aydemir, İ. (2014). *Spor Genel Müdürlüğü'nün yürüttüğü okul sporları faaliyetlerinin değerlendirilmesi: Bolu örneği* [Yüksek lisans tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi].

Aykın, A. G. (2013). *Meşrutiyetten günümüze Türkiye'de spor politikaları ve 1980 sonrası parti ve hükümet programları ile kalkınma planlarında sporun yeri*. *Akademik Bakış Dergisi*, 38, 1-16.

Bailey, R., Armour, K., Kirk, D., Jess, M., Pickup, I., Sandford, R. (2009). The educational benefits claimed for physical education and school sport: An academic review. *Research Papers in Education*, 24(1), 1-27. <https://doi.org/10.1080/02671520701809817>

Balcı, V. (2003). Avrupa Birliği ve spor. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8(2), 53-66.

Başıyigit, İ. (2018). *Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin okul sporlarına bakış açısı ve karşılaştığı sorunlar* [Yüksek lisans tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü].

- Bayraktar, C. (2003). Sosyal yapının spora etkisi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 11-28.
- Brown, A. (2017). The impact of educational change on teachers' job satisfaction. *Educational Research Quarterly*, 40(2), 173-188.
- Brown, A., & Johnson, T. (2020). Age, experience, and teacher effectiveness in physical education: A meta-analysis. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 91(4), 567-578. <https://doi.org/10.1080/00140139.2020.1811111>
- Coakley, J. (2015). *Sports in society: Issues and controversies* (12th ed.). McGraw-Hill Education.
- Corbin, C. B., Le Masurier, G. C., & Beighle, A. (2014). *Physical education for lifelong fitness: The physical best teacher's guide* (4th ed.). Human Kinetics.
- Çavdar, E., Balçıklanl, G. S., & Kaya, M. (2019). Okul sporlarında alınan disiplin cezaları ve nedenlerinin fair play çerçevesinde incelenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 24(3), 143-154.
- Çetin, H. (2023). *Okul yöneticilerinin okul sporlarına yönelik görüşlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Erzurum Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü].
- Çırak, Y., & Çalışkan, S. (2016). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin okul dışı faaliyetlerdeki rol ve sorumlulukları. *Journal of Human Sciences*, 13(1), 598-609.
- Çolakoğlu, T. (2004). *Sporun topluma yaygınlaştırılması açısından okul sporları: Beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri üzerine bir araştırma* [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü].
- Çolakoğlu, T., & Karaküçük, S. (2006). Beden eğitimi öğretmenlerinin okullarda uygulamada karşılaştıkları sorunlar üzerine bir araştırma. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(3), 35-48.
- Demir, M. (2017). *Sporun eğitsel rolü ve beden eğitimi öğretmenlerinin sorumlulukları*. İstanbul: Eğitim Yayınları.
- Demirel, Ö., & Kaya, Z. (2006). *Eğitim bilimine giriş*. Pegem Yayınları.
- Demirhan, G. (2003). Beden eğitimi öğretmenlerinin beden eğitimi ve spora ilişkin felsefi görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 14, 43.
- Donaldson, S. J., & Ronan, K. R. (2006). The effects of sports participation on young adolescents' emotional well-being. *Adolescence*, 41(162), 369-389.
- Ekici, S., Bayraktar, A., & Uğur, O. (2009). Ortaöğretim kurumlarındaki yöneticilerin ders dışı etkinliklere bakış açısının incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1).
- Eryılmaz, A. (2015). *Sporun eğitimdeki rolü ve önemi*. Ankara: Spor Bilimleri Yayınları.

- García, M., & Pérez, R. (2020). Evaluating the effectiveness of physical education teachers in school sports: Insights from a qualitative study. *Journal of Sports Management*, 18(3), 145-162.
- Graham, G., & Reid, G. (2000). Physical education for students with disabilities in inclusive schools. *Physical Educator*, 57(3), 146-156.
- Gül, O., Soygüden, A., & Karagöz, Y. (2020). Okul sporları değerlendirme ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(46), 306-321.
- Güler, M. (2018). *Beden eğitimi öğretmenlerinin zaman yönetimi becerileri ile iş doyumunu arasındaki ilişkinin incelenmesi: Kocaeli ili örneği* [Yüksek lisans tezi, Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü].
- Güler, M. (2020). *Öğretmenlerin İş Doyumu Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi: [Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(25), 119- 137.
- Hacıcaferoğlu, S., & Kulaber, E. (2019). Spor etkinliklerinin sporcu öğrencilerin özgüvenlerine yönelik olan katkısını bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 6(43), 3020-3027.
- Harrison, P. A., & Narayan, G. (2003). Differences in behavior, psychological factors, and environmental factors associated with participation in school sports and other activities in adolescence. *Journal of School Health*, 73(2), 113-120. <https://doi.org/10.1111/j.1746-1561.2003.tb03585>.
- Hastie, P. A., & Templin, T. J. (2015). *Physical education for lifelong fitness: The physical best teacher's guide* (4th ed.). Human Kinetics.
- Hergüner G. (1992), Eğitim- Spor İlişkisi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 7, Eser Matbaası, Samsun.
- Johnson, R., & White, B. (2019). Age and experience in physical education teaching: Implications for teacher effectiveness. *European Physical Education Review*, 25(3), 479-492. <https://doi.org/10>.
- Johnson, T., & Smith, L. (2018). The role of experience in teaching effectiveness: A meta-analysis. *Journal of Educational Psychology*, 110(1), 42-60.
- Jones, A. (2017). The role of physical education in school sports: A comprehensive review. *Journal of Physical Education Research*, 10(2), 45-58.
- Karasar, N. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler* (32. baskı). Nobel Akademik Yayıncılık.

Korkmaz, F., Korkmaz, N. H., & Özkaya, G. (2007). Beden eğitimi öğretmenlerinin öğrenme ortamını bozan davranışlara karşı geliştirdikleri davranış stratejileri: Bursa ili örneği. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 67-87.

Köroğlu, O. (2013). *Milli Eğitim Bakanlığı okul spor kulüplerinin yapılanması, gelişimi ve güncel sorunlarının tespiti* [Yüksek lisans tezi, Aksaray Üniversitesi].

Kuter, M., & Öztürk, F. (2003). *Toplumsal boyutlarıyla spor*. Bağırhan Yayınevi.

Laker, A. (2012). *Sociology of sport and physical education: An introduction*. Routledge.

Magill, R. A., & Anderson, D. I. (2018). *Motor learning and control: Concepts and applications* (11th ed.). McGraw-Hill Education.

Miller, M., Housner, L., & Gottlieb, R. (2019). Comprehensive school physical activity programs: Strategies for physical educators. *Human Kinetics*.

Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü. (2013). *Beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı (5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. Ankara: MEB Yayınları.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2017). *Beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı (5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. Ankara: MEB Yayınları

Mirzeoğlu, N. (2014). Bilim temelleri. İçinde: N. Mirzeoğlu (Ed.), *Spor bilimlerine giriş* (6. baskı, ss. 69-96). Spor Yayınevi ve Kitabevi.

Müftüoğlu, N. (2003). *Spor ve spor yönetimi*. Spor Yayınevi.

Nebioğlu, D. (2006). *Beden eğitimi dersi genel esasları ve planlaması denetimi* (2. baskı). Nobel Yayın Dağıtım.

Okutan, R. (2022). *Okul sporları faaliyetlerine katılan beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iş doyumları, meslektaş ilişkileri ile okul yöneticileri desteğinin incelenmesi (Rize ili örneği)* [Yüksek lisans tezi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi].

Öter, F. (2018). *Beden eğitimi öğretmenlerinin okul sporlarında karşılaştıkları sorunların araştırılması* [Yüksek lisans tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü].

Özdemir, N. (2018). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları* [Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü].

Pangrazi, R. P., & Beighle, A. (2019). *Dynamic physical education for elementary school children* (19th ed.). Pearson.

- Selçuk, M. H. (2010). *İlköğretim ikinci kademe öğrenci velilerinin beden eğitimi dersinin sosyalleşmeye etkilerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü].
- SHGM. (2023). Okul sporları daire başkanlığı. <https://shgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/230/174/okul-sporlari-daire-baskanligi.aspx>
- SHGM. (2024). Okul sporları daire başkanlığı. <https://shgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/230/174/okul-sporlari-daire-baskanligi.aspx>
- Siedentop, D., Hastie, P. A., & van der Mars, H. (2004). *Complete guide to sport education*. Human Kinetics.
- Singer, R. N. (2010). *Introduction to physical education, fitness, and sport* (8th ed.). Human Kinetics.
- Smith, J., & Brown, A. (2017). The influence of age on physical education teachers' perceptions of their professional knowledge and practice. *Journal of Teaching in Physical Education*, 36(2), 231-245.
- Smith, J., Adams, S., & White, B. (2016). Teacher experience and student achievement in physical education. *Journal of Teaching in Physical Education*, 35(4), 502-511.
- Smith, J., & Johnson, A. (2018). The impact of physical education teachers on school sports: An analysis. *Journal of Sports Science*, 15(2), 78-92.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics*. Boston, MA: Pearson.
- T.C. Resmi Gazete. (2007). Türkiye Okul Sporları Federasyonu Ana Statüsü, 10 Temmuz 2007, Sayı: 3516.
- T.C. Resmi Gazete. (2013). Okul Spor Faaliyetleri Yönetmeliği, 5 Kasım 2013, Sayı: 28812.
- Tamer, K. (2001). *Beden eğitimi ve sporda öğretim yöntemleri* (2. baskı). Kozan Ofset Matbaa.
- Trudeau, F., & Shephard, R. J. (2008). Physical education, school physical activity, school sports and academic performance. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 5(1),10.<https://doi:10.1186/1479-5868-5-10>
- Tuna, M. (2010). *Beden eğitimi öğretmenlerinin tükenmişlik düzeyleri: Ankara ili uygulaması* [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü].
- Ünalın, H. T. (2005). *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Grafik Eğitimi dersinde bilgisayar destekli eğitimin etkililiği* [Yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü].
- Weiss, M. R., & Hayashi, C. T. (2018). *Developmental sport and exercise psychology: A lifespan perspective*. Routledge.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	YİĞİT KAYA
Eğitim	
Lise	CUMHURİYET LİSESİ / MANİSA
Lisans	BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
Yüksek Lisans	
Doktora	
Yabancı Dil Bilgisi	
İngilizce	

EKLER

EK-1. DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

Değerli Meslektaşlarım değerlendirmeye alacağınız anket formunu yüksek lisans tez çalışmamda kullanacağım, yardımlarınız için teşekkür ederim.

Yiğit KAYA

DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

Cinsiyet: Kadın () Erkek ()

Yaşınız: 25-30 () 31-36 () 37-45 () 46-51 () 52 ve Üstü ()

Eğitim Durumu: Lisans () Yüksek Lisans () Doktora ()

Çalışılan Okul Türü: Ortaokul () Lise ()

EK-2. OKUL SPORLARI DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Okul Sporları Değerlendirme Ölçeği

Aşağıda bulunan sorular spor etkinliklerinin sizler üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Soruları okuduktan sonra size uygun olan cevaba "X" işareti koyarak cevaplamanızı rica ederim.		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Okul sporları sayesinde sporun gelişeceğini ve yaygınlaşacağını düşünüyorum.					
2	Okul sporlarına katılan öğrencilerin daha çok sosyalleşeceğini düşünüyorum.					
3	Okul sporları sayesinde yetenekli öğrencilerin tespitinin daha kolay olduğunu düşünüyorum.					
4	Okul sporları sayesinde öğrencilerin hareket yetkinliği kazandığını düşünüyorum.					
5	Okul sporları sayesinde öğrencilerin spor alanlarına ulaşımının daha kolay olduğunu düşünüyorum.					
6	Okul sporları sayesinde öğrencilerin okula olan bağlılıklarının (aidiyet duygusu) artacağını düşünüyorum.					
7	Okul sporları sayesinde "okul taraftarlığı" bilincinin oluştuğunu düşünüyorum.					
8	Okul sporları sayesinde "antrenman, müsabaka vb." programların planlarının daha kolay hazırlandığını düşünüyorum.					
9	Okul sporları sayesinde öğrencilerin okulu daha çok sevdiklerini düşünüyorum.					
10	Okul sporlarının, spor yapma imkânına ulaşamayan yetenekli öğrencilerin ortaya çıkarılmasında kolaylık sağladığını düşünüyorum.					
11	Okul sporlarının, öğrencilerin spora başlamasında etkin bir rolünün olduğunu düşünüyorum.					
12	Eğitim-öğretim faaliyetleri içerisinde sportif faaliyetlerin daha kolay yapılacağını düşünüyorum.					
13	Okul sporları sayesinde öğrencilerin fiziksel gelişimleri (sağlıklı bir vücuda sahip olmak) ile ruhsal gelişimlerinin (mücadele, özgüven, kazanma ve kaybetme duyguları) artacağını düşünüyorum.					
14	Okul sporları sayesinde öğrencilerin düzenli spor yapma alışkanlığı kazandığını düşünüyorum.					
15	Okul sporlarındaki "amatör ruhun korunması ve desteklenmesi" gerektiğini düşünüyorum.					
16	Okul sporlarında aktif katılım (sporcu) ve pasif katılım (seyirci) sayesinde sporun daha büyük bir kitleye hitap ettiğini düşünüyorum.					
17	Okul sporları sayesinde başarılı bir sporcu keşfetmenin daha kolay olduğunu düşünüyorum.					
18	Okul sporları sayesinde ülkemizdeki sportif faaliyetlerin artacağını düşünüyorum.					

EK-3. ETİK KURUL ONAYI

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KOMİSYONU
ONAY BELGESİ

Balikesir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Tezli yüksek lisans Programı Öğrencisi Yiğit KAYA'nın Doç. Dr. Haktan SİVRİKAYA'nın danışmanlığında yürüttüğü "**Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenlerinin Okul Sporlarını Değerlendirme Düzeylerinin Belirlenmesi**" başlıklı tez çalışmaları için bilimsel etik kurul onay belgesi talebi komisyonumuzca değerlendirilmiş ve etik açıdan uygun bulunmuştur.
03.04.2024

EK-4. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI ÇALIŞMA İZİNİ



T.C.
BALIKESİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü



Sayı : E-99191664-605.01-98583150
Konu : Araştırma İzni

11/03/2024

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : a) Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 21/01/2020 tarih ve 2020/2 sayılı Genelgesi.
b) Balıkesir Üniversitesi Rektörlüğünün 23/02/2024 tarih ve 356713 sayılı yazısı.

Başvuru Sahibinin Adı Soyadı	Yiğit KAYA
Danışmanı	Prof. Dr. Ahmet Haktan SİVRİKAYA
Kurumu/Üniversite/Görev Yeri	Balıkesir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Alan/Bölüm	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği
Tez,Araştırma veya Anketin Konusu	"Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Okul Sporlarını Değerlendirme Düzeylerinin Belirlenmesi "
Başvuru Tarihi	23.02.2024
Başvuru Sayısı	97474764
Komisyon Toplantı Tarihi	08.03.2024
Çalışma Başlama Tarihi	11.03.2024
Çalışma Bitiş Tarihi	24.05.2024
Veri Toplama Araçları	<ul style="list-style-type: none">Demografik Bilgi FormuOkul Sporları Değerlendirme Ölçeği (Google Form)
Araştırma Türü	
ÇALIŞMA YAPILACAK EĞİTİM KURUMLARININ LİSTESİ	
Balıkesir ili resmi ortaokul ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlere uygulanacaktır.	

23/02/2024 tarihli araştırma izni başvurusu 21.01.2020 tarih ve 2020/2 sayılı araştırma, yarışma ve sosyal etkinlik izinlerine ilişkin genelge kapsamında değerlendirilmiştir. Lisans, lisansüstü, TÜBİTAK çalışmalarına ve seminer ödevlerine veri toplamak amacıyla, araştırma önerisinin ve veri toplama araçlarının içerik ve kapsam yönünden Türk Millî Eğitimiminin amaçlarına uygun olduğu, millî ve manevî değerlere aykırı ve kişilik haklarını zedeleyecek herhangi bir unsur taşımadığı görülmüştür.

Bakanlığımıza bağlı okul ve kurumlarda yapılacak Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik izinleri ilgi (a) genelge gereğince yukarıdaki bilgileri belirtilen çalışmanın, eğitim kurumlarında, okul/kurum müdürlüklerinin denetiminde, öğrenci ve velilerin kişisel bilgilerinin alınmaması/verilmesi kaydıyla uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarımızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarımıza arz ederim.

Ali TATLI
İl Millî Eğitim Müdürü

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Kasaplar Mahallesi Sındırıp Caddesi No:1 Merkez/BALIKESİR

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Bilgi için: Hasan KARADEMİR

Telefon No : (0 266) 277 10 49

E-Posta: stratejilistirme10@meb.gov.tr

Keş Adresi : meb@hs01.kep.tr

İnternet Adresi: balikesir.meb.gov.tr

Unvan : V.H.K.L.

Faks: (0 266) 277 10 66

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evrak.meb.gov.tr> adresinden 948f-c01f-30ca-a4d0-498f koda ile teyit edilebilir.





Eğitimde, bilimde, sanatta çağdaş...

